

မြန်မာ့ကုန်းလိပ် နှင့် ရေချိုလိပ်များ လက်စွဲစာအုပ်
ကလျာ၊ စတီဗင်ပလတ်၊ ဝင်းကိုကို၊
ခင်မျိုးမျိုး၊ ကျော်မိုး၊ မိမိစိုး

**PHOTOGRAPHIC GUIDE
TO THE FRESHWATER TURTLES AND TORTOISES OF
MYANMAR
Kalyar & Steven G. Platt, Win Ko Ko,
Khin Myo Myo, Kyaw Moe, Me Me Soe**

မြန်မာ့လိပ်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့မှ အခမဲ့ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။
Published and freely distributed by the Turtle Conservation Team for educational purposes.

First Edition, 2012 July, 2000 Copies

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤလက်စွဲစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဝိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက် ပေးကြသူများအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင် ရှိပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ဝန်ကြီးဦးဝင်းထွန်း၊ စီမံကိန်းနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဦးစန်းလွင်နှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်ထွန်း၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဦးအေးမြင့်မောင်နှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာညီညီကျော်၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဝင်းနိုင်သော်တို့မှ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လိပ်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ခွင့်ပြုပေးခြင်းနှင့် ဤလက်စွဲစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးတွင်လည်း ဝိုင်းဝန်းအား ပေးတိုက်တွန်း၍ပံ့ပိုးထုတ်ဝေရန် ခွင့်ပြုပေးခြင်းအတွက်လည်းကောင်း ကျေးဇူးအထူးပင် တင်ရှိပါသည်။

၁၉၉၉ခုနှစ် မှစတင်၍ ယနေ့အချိန်ထိ မြန်မာနိုင်ငံဒေသအနှံ့အပြားတွင် လိပ်မျိုးစိတ်လေ့လာရေး ကွင်းဆင်းခြင်းလုပ်ငန်း အဆင်ပြေစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးကြသော အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှဝန်ထမ်းများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ နှစ်စဉ်လိပ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်လုပ်ငန်းများ ပိုမိုချောမွေ့လွယ်ကူစေရန်ပံ့ပိုးကူညီပေးကြသော သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့ (မြန်မာနိုင်ငံအစီအစဉ်)မှ ဌာနတာဝန်ခံဦးသန်းမြင့်၊ ဦးစောထွန်းနှင့် ဒေါ်အန်နီချစ်တို့ကိုလည်း လှိုက်လှစွာ ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။ လိပ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင် လိုအပ်သည်များကို ထောက်ပံ့ဖြည့်ဆည်းပေးကြသော မစ္စတာကောလင်းပူး၊ မစ္စတာရစ်ဟတ်ဆန်၊ မစ္စတာဘရိုင်ယန်ဟွန်း၊ မစ္စတာရောဘတ် တီဇာတ်တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ဤလိပ်လက်စွဲစာအုပ်ပံ့ပိုးထုတ်ဝေရာတွင် အချို့သော လိပ်ဓာတ်ပုံများကို လိုလားစွာ အသုံးပြုခွင့်ပေးသော မစ္စတာပီတာပေါဗန်ဒိုက်၊ မစ္စတာဒေါက်ဂလပ်စ်ဟန်ဒရီ၊ ဦးသန်းဇော်နှင့် ကျားထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့၊ မြန်မာနိုင်ငံအစီအစဉ်) တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လိပ်မျိုးစိတ်တစ်မျိုးခြင်းစီ၏ ပုံနှိပ်ရေးထိုင်ကျက်စားမှုများကို မြေပုံအတွင်းထည့်သွင်း ဖော်ပြရာ၌ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံဘေးမဲ့တောများနှင့် အမျိုးသားဥယျာဉ်များပြ မြေပုံပြုလုပ်ပေးကြသော ဦးကျော်သင်းလတ်နှင့် ဦးကျော်ဇေယျ တို့ကို လည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင်ကွင်းဆင်း လေ့လာရေးခရီးစဉ်တွင် အားတက်သရော ပါဝင် ကူညီခဲ့ကြပြီး လိပ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက် အလက်များပေးခဲ့ကြသော ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

လိပ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင် ငွေကြေးအကူအညီထောက်ပံ့ပေးကြသော Turtle Conservation Fund, the Panaphil Foundation, the Andrew Sabin Family Foundation, and Walter Sedgwick တို့ အားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။

စာရေးသူများ

Acknowledgments

We are grateful for the support and assistance of many people during the preparation of this book. U Win Tun, Minister of Environmental Conservation and Forestry, U San Lwin Director General of the Planning and Statistics Department in the Ministry of Environmental Conservation and Forestry, U Tin Tun, Deputy Director General of the Planning and Statistics Department in the Ministry of Environmental Conservation and Forestry, U Aye Myint Maung, Director General of the Forest Department, Dr. Nyi Nyi Kyaw, Deputy Director General of the Forest Department and U Win Naing Thaw, Director of the Nature and Wildlife Conservation Division are thanked for their continuing commitment to turtle conservation in Myanmar. Recognizing the need for a guidebook, they encouraged us to undertake this project, and granted us permission to publish.

We also would like to thank the many park wardens and Forest Department staff for their assistance during various field expeditions to many parts of Myanmar, beginning in 1999 and continuing today. U Than Myint, U Saw Htun, Daw Annie Chit and the WCS Myanmar Program have facilitated our work in Myanmar for many years, and to them we owe a special debt of gratitude. Colin Poole, Rick Hudson, Brian Horne and Robert Tizard provided input and assistance throughout this project, and U Kyaw Thin Latt and U Kyaw Zay Ya explained the mysteries of GIS to us and prepare Myanmar map with Wildlife Sanctuaries and National Parks. We also thank Peter Paul van Dijk, Douglas Hendrie, U Than Zaw and WCS tiger team for kindly allowing us to publish some of their excellent photographs in this book. Finally, we would be remiss if we failed to take this opportunity to express our gratitude to the many villagers who have welcomed us into their homes, shared their knowledge of Myanmar's unique turtle fauna, and assisted us in fieldwork.

Primary support for our turtle conservation work in Myanmar has come from the Turtle Conservation Fund, the Panaphil Foundation, the Andrew Sabin Family Foundation, and Walter Sedgwick and we would like to gratefully acknowledge them all.

The Authors


ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ဥပဒေ

လိပ်များသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ခိုင်ခန့်ဆောများ (Dinosaurs) မပေါ်ပေါက်ခင် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း (၂၀၀)ခန့်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး ရှေးအကျဆုံးသော ထူးဆန်းသည့် တွားသွားသတ္တဝါများ ဖြစ်ကြပါသည်။ လိပ်များသည် ရှေးအစဉ်အဆက်လူသားတို့အတွက် အစားအစာနှင့် လူ့အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများတို့ကို တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အကျိုးကျေးဇူးပြုလျက်ရှိပြီး၊ သွယ်ဝိုက်သောနည်းအားဖြင့် လူသားတို့အား အကျိုးမပြုသော အင်းဆက်ပိုးမွှားများအား စားသုံးခြင်း၊ ရေကိုညစ်ညမ်းစေသော ခြပ်ဝတ္ထုများနှင့် ရေညိုရေမှော်တို့ကို စားသုံးခြင်းအားဖြင့် လူသားတို့ အသုံးပြုနေသော မြစ်၊ ချောင်း၊ အင်းအိုင်တို့မှရေကို သန့်စင်စေခြင်းဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် ချိန်ခွင်လျှာ ညီမျှစေသည့် တာဝန်တစ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ထိန်းကျောင်းပေးလျက်ရှိပြီး လူသားတို့ အလွယ်တကူမြင်နိုင်စွမ်းမရှိသည့် အစိုးမဖြတ်နိုင်သော အကျိုးကျေးဇူးများကို ပေးနေသော သတ္တဝါများဖြစ်ကြပါသည်။

ယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရှင်သန်ကျက်စားခဲ့သော လိပ်မျိုးစိတ်အများစုသည် လူတို့၏ပယောဂများဖြစ်သော လိပ်တို့ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာ နေရင်းဒေသများ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးယိုယွင်းလာခြင်း၊ လိပ်နှင့် လိပ်ဥများကို လွန်ကဲစွာ ရှာဖွေရောင်းချခြင်း၊ စားသောက်ခြင်းနှင့် အခြားသော သားစားသတ္တဝါများ၏ စားသုံးခြင်းကို ခံရခြင်းတို့ကြောင့် တဖြည်းဖြည်း မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားတော့မည့် အခြေအနေများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ အမျိုးမျိုးသော လိပ်မျိုးစိတ်များနှင့် ယင်းတို့၏ဥများကို ရှာဖွေဖမ်းဆီးစုဆောင်း၍ ပြည်တွင်းပြည်ပသို့ တရားမဝင်တင်ပို့ ရောင်းချခြင်းများသည်လည်း လိပ်များအား မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်စေသော အဓိကအချက်တစ်ချက်အဖြစ် ပါဝင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် “**တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ**” ကို ၁၉၉၄ခုနှစ် ဇွန်လ(၈)ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့်ထုတ်ပြန်၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက် လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ပြည်တွင်းမှအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (INGOs) နှင့်ပါပူးပေါင်း၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ဇီဝဇီဝနယ်မြေများတွင် ပြည်သူထုအားစည်းရုံး၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထိုသို့ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ မြန်မာ့လိပ်မျိုးစိတ်များအား မျိုးသုဉ်းမပျောက်ကွယ်စေရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်ပူးပေါင်း၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို အစဉ်တစိုက် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသော သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (မြန်မာနိုင်ငံအစိအစဉ်)နှင့် လိပ်မျိုးထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (Turtle Survival Alliance – TSA) ၏ မြန်မာ့လိပ်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ထားရှိသော “**Photographic Guide to the Freshwater Turtles and Tortoises of Myanmar**” စာအုပ်သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နယ်ပယ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများ၊ သားငှက်တိရစ္ဆာန်နှင့် ယင်းတို့၏အစိတ်အပိုင်းများ တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရောင်းဝယ်နေခြင်းကို တားဆီးအရေးယူရန်အတွက် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စစ်ဆေးရေးဂိုဏ်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ဝန်ထမ်းများ၊ မြန်မာ့လိပ်မျိုးစိတ်များအား စိတ်ပါဝင်စား၍ သုတေသနပြုလေ့လာလိုသူ ကျောင်းသား/ ကျောင်းသူများအနေဖြင့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည့်အတွက် ကျေနပ်မိပါသည်။


ဦးအေးမြင့်မောင်
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
သစ်တောဦးစီးဌာန

Foreword

Turtles evolved over 200 million years ago, well before the Age of Dinosaurs. Turtles had long been on Earth by the time humans evolved and have accompanied us on our evolutionary journey, providing many benefits along the way. Turtles served as a food supply for early humans, and continue to benefit us by destroying crop pests, dispersing seeds of forest trees, and cleaning our rivers by grazing on algae and aquatic weeds. Turtles no doubt play many roles in ecosystems of which we remain unaware. Therefore, we as a species owe turtles a great deal of gratitude.

After surviving millions of years, turtles are now being threatened by habitat destruction, and most importantly, over-harvesting of eggs and living turtles. In fact, the main threat to turtles is the illegal harvest of turtles and their eggs. This rampant destruction of a natural resource has led to the endangerment of most species of turtles.

The Ministry of Environmental and Forestry of the Republic of the Union of Myanmar enacted the Wildlife Protection Law on June 8, 1994 with the goal of protecting the wildlife and wild lands of our beloved country. Moreover, the Forest Department collaborates with NGOs and INGOs to conserve wildlife and their habitat through better law enforcement, public awareness, and education of local communities.

Among these efforts, the conservation of Myanmar's unique and diverse turtle fauna has a high priority and the Myanmar Forestry Department has long collaborated with the Myanmar Program of Wildlife Conservation Society and Turtle Survival Alliance. One outcome of this collaboration is this photographic identification guide to the freshwater turtles and tortoises of Myanmar. This photographic guide book is timely, and will prove a useful and essential book for those people working together to save Myanmar turtles from extinction. Customs and police personnel who work at border check points, field researchers, students, hobbyists, and the person who just wants to know more about Myanmar's turtles will all find it very useful. Therefore, I am very pleased to see that this excellent guidebook is now available.



Aye Myint Maung
Director General
Forest Department
Ministry of Environmental Conservation and Forestry
Nay Pyi Taw, Myanmar

“နေသူကို ဖေးကူစို့မြန်မြန်”

ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုများသည် လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဆဲနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ထိုအန္တရာယ်ကို ရှောင်လွှဲ၍မရနိုင်ပါ။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များဖြစ်သည့် မုန်တိုင်းများတိုက်ခတ်ခြင်း၊ မိုးသည်းထန်ခြင်းကြောင့် မြေတိုက်စားခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ ရေကြီးရေလွှမ်းခြင်းနှင့် တောမီးလောင်ခြင်း၊ စသည်တို့ကြောင့် သဘာဝသစ်တောများနှင့်အတူ အဆိုပါဒေသများတွင် နေထိုင်ကျက်စားကြသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များလည်း သေကျေပျက်စီးကြရပါသည်။ ယခုအခါ ကမ္ဘာလူဦးရေသည် (၇) ဘီလီယံရှိနေပြီး လူတို့ကြောင့်ဖြစ်လာရသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများဖြစ်သော ဆည်တာတမံများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ သစ်နှင့်အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူခြင်း၊ ရေနံ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့၊ ရွှေအစရှိသည့် မြေအောက်သဘာဝသယံဇာတ များထုတ်ယူခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရန်အတွက် သစ်တောများကို အပြောင်ခုတ်ပြီး စိုက်ပျိုးမြေများအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းများသည်လည်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအတွက် အစားအစာနှင့် နေထိုင်ကျက်စားနိုင်သည့်ဒေသများ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာလျက်ရှိပါသည်။ လိပ်များသည် ကြီးထွားမှုနှေးပြီး လှုပ်ရှားသွားလာမှုနှေးကွေးကာ လူတို့အား ပြန်လည်အန္တရာယ်မပြုနိုင်ကြခြင်းများကြောင့် အခြားသောတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် လူတို့၏ ပယောဂကြောင့် ဘေးအန္တရာယ် ပိုမိုတွေ့ကြရပါသည်။

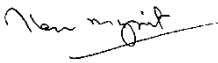
ထို့အပြင်ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပတွင် အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ တရုတ်ရိုးရာ တိုင်းရင်းဆေးများ ဖော်စပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ စားသုံးရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို တရားမဝင်ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းများနှင့် အမဲလိုက်ခြင်းများကြောင့်လည်းကောင်း၊ အခြေအနေကို ပိုမို ဆိုးရွားစေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ (၂၅) မျိုးသော လိပ်များသည် ယခုအခါ မျိုးသုဉ်းမည့် အန္တရာယ်နှင့်ကြုံတွေ့နေရပြီး လိုအပ်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို အချိန်မီ မလုပ်ဆောင်နိုင်ပါက လာမည့်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်း လေ့လာချက်များအရ ကမ္ဘာပေါ်တွင် တရားမဝင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ၎င်းတို့၏အစိတ်အပိုင်းများရောင်းဝယ်ဖောက်ဖျက်မှု တန်ဖိုး စုစုပေါင်းသည် နှစ်စဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၇.၈) မှ (၁၀) ဘီလီယံရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ နိုင်ငံအတွင်းရှိ လိပ်များ၏ ရှေးရောက်ကြမ္မာသည်လည်း စိုးရိမ်ဖွယ်ဖြစ်လာနေပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုများဖြင့် မြန်မာ့လိပ်မျိုးများ ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် ၎င်းတို့၏နေရင်းဒေသများတွင် ထိန်းသိမ်းခြင်း (In-Situ Conservation) နှင့် တိရစ္ဆာန်ရုံများနှင့် သင့်တော်သည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများတွင် မွေးမြူထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း (Ex-Situ Conservation) များကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများ၏ အကောင်းဆုံး နမူနာမှာ မျိုးသုဉ်းပြီးဟုယူဆခဲ့ကြသည့် မြန်မာတိုက်လိပ် (Burmese Roofed Turtle – *Batagur trivittata*) များသည် ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် အကောင်(၂၀) ခန့်သာရှိခဲ့ရာမှ ယခုအခါ အကောင်ရေ (၆၀၀) နီးပါးအထိ တိုးပွားနေပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့၏ သဘာဝနေရင်း ဒေသများတွင် တရားမဝင်ဖမ်းဆီးရောင်းဝယ်မှုများကြောင့် တွေ့ရှိရန်ခက်ခဲလှသည့် မြန်မာ့ကြယ်လိပ်များကိုလည်း ထိန်းသိမ်းမွေးမြူထားသည့် နေရာ(၃) ခုတွင် အကောင်ရေ (၂၀၀၀)ခန့် အထိ ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ထိန်းသိမ်းမွေးမြူထားသည့် လိပ်များ အရွယ်ရောက်လာပါက ၎င်းတို့၏ သဘာဝနေရင်းဒေသများသို့ ပြန်လည်လွှတ်ပေးသည့်အစီအစဉ် (Reintroduction Program) သည်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုများမှ ဖမ်းဆီးရမိသည့် လိပ်များအား နေရင်းဒေသများသို့ ပြန်လည်လွှတ်ပေး သည့်အခါ အဆိုပါလိပ်များသည် ကျန်းမာပြီး အခြားကူးစက်တတ်သည့်ရောဂါများ ကင်းစင်ရန် လိုအပ် ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ပြန်လွှတ်လိုက်သည့်လိပ်များမှာ တောထဲတွင် သေဆုံးကြပြီး ၎င်းတို့နှင့် ပါသွားသည့် ရောဂါများလည်း တောထဲရှိ အခြားသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များသို့ ကူးစက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ ဖမ်းမိလိပ်များအား ပြန်မလွှတ်မီ ကျန်းမာစေရန်နှင့် ရောဂါစစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်ပြီး စနစ်တကျပြန်လွှတ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် လိပ်ကယ်ဆယ်ရေးစခန်း (Rescue Center) တစ်ခုကို ရှမ်းပြည် နယ်၊ နောင်ချိုမြို့အနီးရှိ ဇီးပင်ကြီးပိုင်းတွင် တည်ဆောက်သွားနိုင်ရန်လည်း စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ ပါသည်။

ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများအပြင် တစ်ဖက်တွင်လည်း လိပ်များအား တရားမဝင်ဖမ်းဆီးကာ ကုန်သွယ်ခြင်း များကို တည်ဆဲဥပဒေများဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းများအပြင် ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ကိုလည်း တစ်ပြေးညီ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ သို့မှသာ လုပ်ငန်းစဉ်များ ပိုမိုထိရောက်ကာ မြန်မာ့လိပ်များ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည့် “Photographic Guide to the Freshwater Turtles and Tortoises of Myanmar” စာအုပ်သည် တည်ဆဲဥပဒေများဖြင့် အရေးယူ ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် လည်းကောင်း၊ ပညာပေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်လည်းကောင်း၊ များစွာ အထောက်အကူ ပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကုန်းနေ၊ ရေနေလိပ်များ (၂၆)မျိုးထဲတွင် (၆)မျိုးမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာ ရှိသည့်လိပ် (Endemic Species)များ ဖြစ်သည့်အတွက် အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများတွင် အများဆုံး ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ထူးခြားသည့်အပြင် ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောဦးစီး ဌာန၏ ဆက်လက်ပူးပေါင်း ကူညီမှုများဖြင့် မြန်မာ့တိုက်လိပ်များကဲ့သို့ အနာဂတ်တွင် မြန်မာ့လိပ်မျိုးများ ထိန်းသိမ်းရေး အောင်မြင်မှုများကို ဆက်လက် ကဗွည်းထိုးနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်မိပါသည်။



သန်းမြင့်
ဌာနေတာဝန်ခံ
သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့
မြန်မာနိုင်ငံအစီအစဉ်။

" Urgent conservation action is required for the world's slowest moving animals"

The destruction of nature and the environment is happening throughout the world at an alarming and increasing pace and Myanmar as being developing country can not simply escape from this problem. Natural disasters such as storms, hurricanes, landslides, floods and wildfire have always impacted the natural world and its wildlife. Now however, with the global human population exceeding 7 billion, wildlife are losing their habitat from human developments such as dam construction and timber harvest, the production of fossil fuels, and huge mining projects that devour entire mountains. Add to this the land cleared to feed a burgeoning human population, and it becomes obvious wildlife are fast losing their habitat. Among wildlife, turtles are particularly vulnerable to human actions, more so than many species because they grow slow, go slow and not dangerous to human.

Consequently, the huge demand for turtles as food, ingredients of traditional Chinese medicine, and pets has left many species tottering on the brink of extinction. Most of the 25 species of turtles found in Myanmar are now considered at risk of extinction, and many are classified as Critically Endangered, meaning that without conservation action, these species are likely to go extinct in the very near future. As the estimated value of the illegal wildlife trade in 2011 over the world is 7.8 to 10 billion US Dollars per year, the ultimate fate of turtle populations throughout the country is in doubt.

Therefore, with the full support of the Forestry Department, Wildlife Conservation Society and Turtle Survival Alliance are undertaking *in-situ* conservation projects to protect remaining natural populations, and *ex-situ* conservation projects to establish captive breeding groups that can serve as a buffer against possible extinction in the wild. These efforts are complimentary as exemplified by our efforts to save the endemic Burmese Roofed Turtle from extinction. From less than 20 individuals in captivity and a small wild population in 2004, there are now almost 600 turtles in two captive-breeding and head-starting centers in Myanmar. In addition to pulling the Roofed Turtle back from the edge of the extinction abyss, captive breeding programs for the Critically Endangered Burmese Star Tortoise have been spectacularly successful. Now thought to be extinct in the wild, nearly 2000 tortoises are held at three assurance colonies in Myanmar. These beautiful tortoises breed so well in captivity that a reintroduction at a wildlife sanctuary is now moving forward from the planning stages.

Another exciting development is the construction of a Turtle Rescue Center, now underway in Zeebin Forest Reserve of Naung Cho Township in Shan State. The rescue center will house turtles confiscated from illegal wildlife traders and rehabilitate these animals, which after an appropriate quarantine period will be released in suitably protected habitat or placed in an existing assurance colony.

Enforcement of wildlife laws and community education programs are also important aspects of turtle conservation in Myanmar. To this end we collaborate closely with the Forest Department and assist with confiscations of illegally harvested turtles. We also have a number of on-going outreach and education programs that address conservation issues at the community level.

This photographic identification guide book will undoubtedly be very useful in law enforcement, biological training, and educational work. There are 26 species of freshwater turtles and tortoises in Myanmar, six of which are endemic. We are proud of our diverse and unique turtle fauna, and with the continuing assistance of the Forest Department, we will work to ensure that future generations can come to know and love these truly unique animals.



Than Myint
Program Director
Wildlife Conservation Society (WCS)
Myanmar Program

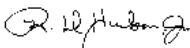
“အချိန်နှင့်အမျှ ကြိုးစားထား ရှင်သန်လိုသူလိပ်ကလေးများ”

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကုန်းလိပ်နှင့်ရေချိုလိပ် မျိုးစိတ်ပေါင်း (၂၆) မျိုးရှိပြီး အာရှတိုက်တွင် အင်ဒိုနီးရှား၊ အိန္ဒိယ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများပြီးလျှင် စတုတ္ထအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာအရ သတ္တမနေရာတွင် ရှိပါသည်။ မျိုးစိတ်(၂၆)မျိုးအနက် (၆)မျိုးမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာ တွေ့ရှိရသည့် လိပ်မျိုးများဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝအလျောက် လိပ်မျိုးစိတ်များ ပေါများသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ အပါအဝင် အာရှတစ်တိုက်လုံးရှိ ရေချိုလိပ်အများစုမှာ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ် အလွန်နီးကပ်နေပြီဟု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘာဝနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်း (IUCN) Red List အရ သိရှိရပါသည်။ ပထဝီဝင်အနေအထားအရ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရှည်လျားစွာနယ်နိမိတ် ဆက်စပ်နေသော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ (၅)နိုင်ငံရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် အိမ်နီးချင်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ တရားမဝင် တိရစ္ဆာန်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းများ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနေမှုများကြောင့် မြန်မာ့လိပ်များ၏ အရေအတွက်မှာ လျင်မြန်စွာ ကျဆင်းလျက်ရှိပြီး ဝိုင်းဝန်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်နေကြသော်လည်း မျိုးသုဉ်းမည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ လက်ရှိ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လိပ်မျိုးစိတ်များကို တရုတ်နိုင်ငံတောင်ပိုင်း ဈေးကွက်များတွင် ဆက်လက်တွေ့ရှိနေရပြီး နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများတွင်လည်း လိပ်များကို မကြာခဏ ဖမ်းဆီးရမိလျက် ရှိနေပါသည်။

ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သော သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (WCS) မှ Dr. John Thorbjarnarson သည် ၁၉၉၀ နောက်ပိုင်းနှစ်များအတွင်း မြန်မာ့လိပ်များရင်ဆိုင်နေရသော အန္တရာယ်များကို ကမ္ဘာက သိရှိအောင် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ Dr. John နှင့် ၎င်း၏မိတ်ဆွေ Dr. Bryan Stuart တို့မှ အာရှလိပ်များ၏ ကပ်ဆိုင်နေမှုများကို မျိုးစိတ်အလိုက် ဦးစားပေးစနစ်ဖြင့် စာတမ်းပြုစုခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါစာတမ်းအရ (၂၀၀၃) ခုနှစ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးသည် မြန်မာ့လိပ်များအပေါ် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် အာရုံစူးစိုက်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ယနေ့ထိတိုင် လိပ်မျိုးစိတ်ထိန်းသိမ်းမှု လုပ်ငန်းများမှာ ထိရောက်မှုအနည်းငယ်သာ ရှိပါသေးသည်။ လိပ်မျိုးစိတ်များ လျော့နည်းဆုံးရှုံးခဲ့ရသော်လည်း ယခုအခါ သဘာဝသစ်တောများတွင် မြောက်များစွာ ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။ Dr. John ၏ ကနဦး ကြိုးပမ်းမှုများမှတစ်ဆင့် ယခုအခါ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့(မြန်မာနိုင်ငံအစီအစဉ်) နှင့် လိပ်များရှင်သန်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (TSA) တို့သည် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပူးပေါင်းကူညီမှုများဖြင့် မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ်ရှိနေသည့် မြန်မာ့ဒေသရင်းဖွား မြန်မာ့တိုက်လိပ်နှင့် မြန်မာ့ကြယ်လိပ် နှစ်မျိုးတို့အား အဓိကဦးစားပေး၍ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ အလွန်အောင်မြင်ခဲ့ပြီး အာရှတိုက်တွင် အအောင်မြင်ဆုံးလုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ကမ္ဘာကအသိအမှတ်ပြု ချီးမွမ်းခဲ့ကြပါသည်။

ဤမြန်မာ့လိပ်လက်စွဲစာအုပ်၏ အဓိကစာရေးသူများဖြစ်သော ဒေါက်တာကလျာ၊ ဒေါက်တာစတီဗင် ပလတ် နှင့် အဖွဲ့ဝင်များသည် လိပ်မျိုးစိတ်များကို ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်နိုင်ရေးအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ကာ ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများ စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ နယ်စပ်တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုများနှင့် လိပ်မျိုး၏ သဘာဝနေရင်းဒေသများ ဖျက်ဆီးခံရမှုများကြောင့် မျိုးသုဉ်းမှုများမှ အချိန်မှီကာကွယ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အရေးကြီးသော လိပ်မျိုးစိတ်များကို အောင်မြင်စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေးတွင် ပြည်သူ့လူထုမှလည်း ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လှပါသည်။ ဤလက်စွဲစာအုပ်အား ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် လိပ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း များတွင် စိတ်ပါဝင်စားလာကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာကြမည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ဤဆယ်စုနှစ်အတွင်း ယခုလက်စွဲစာအုပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလွန်အရေးပါသော တွားသွားသတ္တဝါ များအကြောင်း ရေးသားပြုစုထားသော စာအုပ်ကောင်း တစ်အုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလက်စွဲစာအုပ်သည် ယခုလက်ရှိကာလ သတင်းအချက်အလက်များကို အခြေခံကာ ရေးသားပြုစုထားသောကြောင့် သတ္တဗေဒ ပညာရှင်များနှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ထမ်းများအတွက် အသုံးဝင်မည့် စာအုပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နည်းတူစွာ ကျောင်းသားလူငယ်များနှင့် လိပ်မျိုးစိတ်များကို စိတ်ဝင်စားပြီး ဝိုင်းဝန်း ကာကွယ်လိုသည့် ဆန္ဒရှိသူများအတွက်လည်း ပိုမိုလှုံ့ဆော်ပေးနိုင်သည့် စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။



Rick Hudson
President
Turtle Survival Alliance

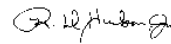
Myanmar's turtles are in a race against time

With 26 species of chelonians Myanmar is one of Asia's turtle diversity hotspots, ranking fourth behind Indonesia, India and Vietnam in species richness, and seventh on a global scale. Six of these species are endemic. But this exceptional diversity is at risk as the list of Myanmar's – indeed all of Asia's – chelonians ranked critically endangered by the IUCN Red List grows at an alarming rate. A victim of its geography, Myanmar shares porous borders with five countries, most important among them being China whose burgeoning wildlife markets threaten to drain turtle and tortoise populations of nearby countries. Trade pressures are simply unsustainable and we are watching populations and species literally vanish before our eyes. Recent trade surveys confirm a high numbers of Myanmar endemics in turtle markets of southern China, and we continue to see frequent seizures of chelonians along well-established trade routes connecting the two countries.

In the late 1990s the late John Thorbjarnarson, an exceptionally gifted field biologist working with the Wildlife Conservation Society (WCS), helped bring the plight of Myanmar's chelonian fauna to the world's attention. John methodically quantified and prioritized (along with his colleague Bryan Stuart) the countries that stood to lose the most by the ongoing Asian Turtle Crisis. That paper directed our attention to Myanmar back in 2003 and today little has changed. Much has been lost, but so much remains. Building on John's early work - indeed standing on the shoulders of a giant - the WCS and the Turtle Survival Alliance (TSA), in collaboration with the Myanmar Forestry Department, launched a comprehensive program aimed initially at recovering two critically endangered endemics, the Burmese Roof Turtle and Burmese Star Tortoise. Today both species are recognized as conservation success stories while the overall program has come to be regarded as Asia's most successful.

Fortunately a talented and highly motivated team of biologists - led by this book's senior authors, Kalyar and Steve Platt and turtle team – are engaged in a rapid discovery phase to ascertain what remains of this diverse fauna – long neglected by western biologists - and determine what actions are necessary to protect species and populations. Battling market forces and an astonishing rate of habitat destruction, this team is essentially in a race against time. This list of places to explore, and species to verify, grows larger by the day and their mandate is becoming overwhelming. Likewise our limited resources are often stretched to the breaking point by the volume of trade confiscations that must be cared for. If we are to be successful in saving important pieces of this diverse chelonian fauna, then we must find the means to expand this team and their impact. Recruitment needs to start at home and hopefully this book will stimulate that process.

The Photographic Guide to the Freshwater Turtles and Tortoises of Myanmar represents the first treatment of this remarkable fauna in over a decade, and is a valuable contribution to the herpetology of this emerging country. This volume provides updated information that will prove useful to biologists as well as wildlife enforcement staff on the front lines. However it is my hope that this volume will inspire enthusiasm and interest among a new generation of Myanmar's students, and encourage renewed involvement in efforts to protect their unique natural heritage.



Rick Hudson
President
Turtle Survival Alliance
Fortworth Zoo, USA.

“ မြန်မာ့လိပ်များ အနာဂတ်လုပ်ရေး ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်းပေး ”


၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (Wildlife Conservation Society) မှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “Turtles and Tortoises of Myanmar” သည် ဒေါက်တာဝင်းမောင်နှင့် ဦးဝင်းကိုကိုတို့မှ ရေးသားခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဦးဆုံးထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည့် လိပ်များထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်၏ အမှာစာကို ကျွန်တော်နှင့်အလွန်ရင်းနှီးသည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သူ Dr. John Thorbjarnarson မှ အမှာစာရေးပေးခဲ့ပါသည်။ ယခုလိပ်များဆိုင်ရာ စာအုပ် အသစ်ဖြစ်သည့် “Photographic Guide to the Freshwater Turtles and Tortoises of Myanmar” ထုတ်ဝေသူများမှ မိမိအား အမှာစာရေးပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံလာသောအခါ များစွာ ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူ မိပါသည်။

ယခုစာအုပ်အတွက် အမှာစာကို Dr. John Thorbjarnarson မှ ရေးပေးနိုင်ခြင်း မရှိတော့ပါ။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မမျှော်လင့်ဘဲ ငယ်ရွယ်စဉ် သေဆုံးခဲ့ရပါသည်။ သူသည် ရိုးသား ဖော်ရွေလှသည့် မြန်မာနိုင်ငံသားများနှင့် ပေါကြွယ်ဝသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအပေါ် အလွန်သံယောဇဉ်ကြီးမားပြီး လိပ်နှင့်မိကျောင်းထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများတွင်လည်း အလွန်ပင် ကျွမ်းကျင်နံ့စပ်သည့် ကွင်းဆင်းလေ့လာသူ သုတေသီပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်စဉ် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ ခင်မင်ရင်းနှီးမှု၊ လေးစားမှုများကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ သူနှင့်ယခင်က လုပ်ငန်းအတူတူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် ရောင်းရင်းများ၏ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို အခြေခံကာ ယခု လိပ်စာအုပ်အသစ်အား ထုတ်ဝေနိုင်ခြင်းကို John သာသိရှိပါက များစွာ ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်နေမည် ဆိုသည်ကို ကျွန်တော်သိပါသည်။

၂၀၀၂ ခုနှစ်က John ရေးခဲ့သည့် အမှာစာတွင် လိပ်များကို တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ စားသုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ဆေးဝါးအဖြစ်လည်းကောင်း ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားကြသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် အာရှဒေသတစ်ခုလုံးရှိ လိပ်များ ကပ်ဆိုးသဖွယ် ကျရောက်ခဲ့ရပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ လိပ်များတွေ့ကြုံနေခဲ့ရသည့် အခြေအနေများမှာ ယခုအထိတိုးတက်လာခြင်းမရှိသေးပေ။ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် အရှေ့တောင်အာရှရှိ လိပ်မျိုးများ၏ ၅၀% မှာ IUCN စာရင်းအရ (Critically Endangered or Endangered) အဖြစ် တည်ရှိနေပါသည်။ ယနေ့အချိန်တွင် ၇၀% အထိ မြင့်တက်ကာ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ အနေအထားထက်များစွာ ဆိုးရွားလျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံနှင့်နယ်နိမိတ်ခြင်းထိစပ်ကာ လိပ်များရောင်းဝယ်ရေး ဈေးကွက်ကြီးနှင့် အလွန်ပင် နီးကပ်နေသဖြင့် လိပ်များမျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်ခြင်းမှ ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းရန် အလွန်အရေးကြီးသည့် ဒေသတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။

သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် လိပ်များမျိုးသုဉ်းခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် မျှော်လင့်ချက်များစွာ ရှိနေပါသည်။ သာဓကတစ်ခုအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားပြီး ယူဆခဲ့ကြသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာ တွေ့နိုင်သော မြန်မာ့တိုက်လိပ်များသည် ယခုစာအုပ်တွင် ပါဝင်ရေးသားခဲ့သည့် မြန်မာ့လိပ်ပညာရှင်များ၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် လိပ်များရှင်သန်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့တို့မှ ဝန်ထမ်းများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် တိုက်လိပ်များကို ၎င်းတို့၏နေရင်းဒေသဖြစ်သည့် အထက်ချင်းတွင်းနှင့် ခြံလှောင်မွေးမြူထားသည့် (၂)နေရာတို့တွင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားရာ ဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း အကောင်ရေ (၁၀) မှ (၆၀၀) ကျော်အထိ ရှိလာနေပြီဖြစ်သည်။

မြန်မာ့လိပ်များ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရန် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် စိတ်ဝင်စားကြသည့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ၊ သားငှက်တိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းရေးပညာရှင်များနှင့် အခြားသော စိတ်ဝင်စားသူများသည် မြန်မာ့လိပ်များ ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုပါဝင်လာကြစေရန် ယခုထုတ်ဝေလိုက်သည့် စာအုပ်သည် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ပါဝင်ဖြည့်ဆည်း အကျိုးပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး စည်းလုံးစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် မြန်မာ့တိုက်လိပ်များ ပြန်လည်ရှင်သန်တိုးပွားလာသည့် အောင်မြင်မှုသည် လုပ်ငန်းစဉ်၏အစ သာဓကတစ်ခုဖြစ်ပြီး မိမိတို့ပူးပေါင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပါက မြန်မာ့လိပ်များအားလုံး မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်မည်ဟု ရိုးသားစွာ ရှုမြင်မိပါသည်။ John အသက်ထင်ရှားရှိနေဦးမည်ဆိုပါလျှင် သူလည်း ထိုအဆိုကို သဘောတူပါလိမ့်မည်။


Colin Poole
Director, WCS Regional Conservation Hub
WCS Singapore

"Myanmar turtle biologists hold the key to the future of the country's turtles"

In 2002 my Wildlife Conservation Society colleague, the late Dr. John Thorbjarnarson, wrote a foreword to the Turtles and Tortoises of Myanmar written by Dr. Win Maung and U Win Ko Ko, the first ever book on this important topic. It is my great honour to have been requested by the authors to follow him and write a forward to this new Photographic Guide to the Freshwater Turtles and Tortoises of Myanmar.

It is very sad that John Thorbjarnarson himself could not be writing this foreword, he tragically died far too young in February 2010. John was great field herpetologist, an expert in both crocodylians and chelonians, who loved Myanmar its diverse fauna and amazing people. John visited Myanmar on a number of occasions and formed many long friendships with the students and colleagues with whom he worked. I know he would be very proud this day to see some of his closest Myanmar friends bring their expertise together to produce this new guidebook.

In his foreword of 2002 John introduced the severity of what has become known as the Asian Turtle Crisis, and the impact the massive demand for turtles as pets, food or medicine worldwide, was having on the native turtle fauna of countries like Myanmar. Things since then have not improved. In 2002 John stated that 50% of the turtles of Southeast Asia were listed as Critically Endangered or Endangered on the global Red List of IUCN. Today that figure has risen to almost 70%, higher than any other faunal group worldwide. And Myanmar, with its close proximity to the large markets of China, remains in the front line.

However, in Myanmar there is also hope, as the country's conservationists, first among them this book's authors, have created one of the world's most successful turtle conservation projects. The endemic Myanmar Roofed Turtle, previously though extinct, was rediscovered in 2002, the year the earlier book was published. Today, thanks to the work of the Forest Department, WCS and TSA, a resident population is now successfully protected on the Upper Chindwin River, along with two captive assurance colonies of adult and juvenile animals elsewhere in the country. The total known world population has therefore risen from less than 10 to over 600 individuals in ten years.

This book is an invaluable contribution to continuing to promote a better understanding, and the conservation of Myanmar's unique turtle fauna among a new generation of the country's students, biologists and many others across the country. It is my sincere belief that the successful recovery of the Myanmar Roofed Turtle is just the beginning of what we can do together to ensure a future for Myanmar's turtles, and I am sure John, if he were still with us, would agree.



Colin Poole
Director, WCS Regional Conservation Hub
WCS Singapore

Species Accounts

သိပ္ပံအမည် - *Batagur affinis* (Cantor 1847)

အများသုံးအမည် - Southern Mangrove Terrapin

ဒေသသုံးအမည် - ရောင်လိပ်၊ သောင်လိပ်၊ လိပ်ကတုံး

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ချောမွတ်ပြီး မီးခိုး (သို့) အနက်ရောင်ပြောင်ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်မ၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၆၀) စင်တီမီတာ ရှိပြီး လိပ်ထီးမှာ (၅၀) စင်တီမီတာ ထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံနှင့် ရင်ကျောစပ်ခွံတို့မှာ အဝါ (သို့) နို့နွှဲရောင်ဖြစ်သည်။
- ၃။ သေးငယ်သော ဦးခေါင်းသည် အပေါ်လန်နေပြီး ရှေ့သို့ ချွန်ထွက်နေသော နှာခေါင်းရှိသည်။
- ၄။ မျိုးပွားရာသီ၌ အထီးအမ အရောင်ကွဲပြားတတ်သည်။ အထီး၏ ဦးခေါင်း၊ လည်ပင်းနှင့် ခြေလက်တို့မှာ အနက်ရောင်ဖြစ်လာပြီး မျက်လုံးမှာ အဝါရောင် တောက်တောက် (သို့) အဖြူရောင် ဖြစ်လာသည်။
- ၅။ ရှေ့ခြေ၌ ခြေချောင်းလေးချောင်းသာ ပါရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ဒီရေတောနှင့် မြစ်ကြီး များ၏ ရေချို ရောင်စပ် ဒီရေရောက်စေရိယာများ၊ မျိုးပွားချိန်၌ အလှမ်းဝေးသော ရေချိုစပ်ရှိ သဲသောင်များ သို့သွား၍ ဥဥချလေ့ရှိသည်။

အစားအစာ -

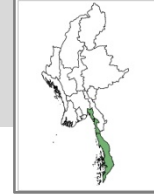
အသီးအရွက်ကြိုက်သောလိပ်ဖြစ်သည်။ ဒီရေတောပင်မှ အသီးများကို အထူးကြိုက်နှစ်သက်ပြီး ခရုပုစွန်၊ ငါး တို့ကိုလည်းစားသုံးသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ယခင်က မွန်ပြည်နယ်နှင့်တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီးတို့တွင် တွေ့ရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ မျိုးသုဉ်းလုနီးပါး ရှားပါးလာပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၁)
IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန် အလွန်နီး
MWL(1994), MFL (1993) -
ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊
ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။



Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (males to 50 cm, females to 60 cm), smooth and uniformly gray or black.
- 2. Plastron and bridge are uniformly yellow or cream.
- 3. Head small with upturned nose and a medially notched upper jaw.
- 4. Sexually dichromatic; head, neck and legs of male turn black and iris changes from yellowish to white.
- 5. Forelimb with only four claws.

Habitat

Mangrove swamps and tidal estuaries of large rivers, ranging far upstream during the nesting season.

Diet

Predominantly herbivorous, prefer mangrove fruits but also feed on mollusks, crustaceans and fish

Distribution in Myanmar

Formerly coastal regions of Mon State and Tanintharyi Region; possibly extinct in Myanmar.

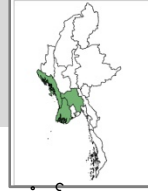
Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix I
IUCN (2012) – Critically Endangered
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Khin Myo Myo



သိပ္ပံအမည် - *Batagur baska* (Gray, 1830)
အများသုံးအမည် - Northern Mangrove Terrapin
ဒေသသုံးအမည် - ရောင်လိပ်၊ သောင်လိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ခုံးပြီးချောမွတ်သည်။ အစိမ်းပုပ်ရောင် (သို့) အညိုရောင်ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်လိပ်မ၏ ကျောခွံ အလျားမှာ (၆၀) စင်တီမီတာ ရှိပြီး လိပ်ထီးမှာ (၅၀) စင်တီမီတာ ထိရှိနိုင်သည်။
- ၂။ ရင်ခွံနှင့် ရင်ကျောစပ်ခွံ တို့မှာ အဝါရောင် (သို့) နို့နက်ရောင် ပြောင်ချောဖြစ်သည်။
- ၃။ သေးငယ်သော ဦးခေါင်းသည် အပေါ်လန် နေပြီး ရှေ့သို့ချွန်ထွက်နေသော နှာယောင်ရှိသည်။ အပေါ်မေးရိုးအလယ်၌ အချိုင့်ရှိသည်။ ဦးခေါင်းမှာ အစိမ်းပုပ်ရောင် ဖြစ်ပြီး အရောင်ဖျော့သော မေးရိုးများ ရှိသည်။
- ၄။ မျိုးပွား ရာသီ၌ အထီးအမ အရောင် ကွဲပြားသည်။ လိပ်ထီး၏ခြေလက်တို့မှာ မျိုးပွားချိန်၌ ပန်းရောင် ဖြစ်သွားသည်။
- ၅။ ရှေ့ခြေ၌ ခြေချောင်းလေးချောင်းသာရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ဒီရေတော နှင့် မြစ်ကြီးများ၏ ရေချို ရောင်စပ် ဒီရေရောက်စေရိယာများမျိုးပွားချိန်၌ အလှမ်းဝေးသော ရေချိုစပ်ရှိ သဲသောင်များတွင် ဥဥချလေ့ရှိသည်။

အစားအစာ- အသီးအရွက်စားသောလိပ်ဖြစ်သည်။ ဒီရေတောပင်မှ အသီးများကို အထူးကြိုက်နှစ်သက်ပြီး ခရု၊ ပုစွန်၊ ငါး တို့ကိုလည်းစားသုံးသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - ယခင်က ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့ တွင် တွေ့ရပြီး ယခုအခါတွင် မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ် လုနီးပါး ရှားပါးပါသည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၁)
 IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန် အလွန်နီး။
 MWL (1994), MFL (1993) -
 ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊
 ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

1. Carapace (males to 50 cm, females to 60 cm) domed, smooth with no posterior serrations, olive gray to brown.
2. Plastron and bridge uniformly yellow or cream.
3. Head small with upturned, projecting snout, and medially notched upper jaw. Head is olive gray with light-colored jaws.
4. Sexually dichromatic; head, neck, and legs of male turns bright pink during breeding season.
5. Forelimb with only four claws.

Habitat

Mangrove swamps and tidal estuaries of large rivers, ranging far upstream during the nesting season.

Diet

Predominantly herbivorous; prefer mangrove fruit but also consume on mollusks, crustaceans, and fish.

Distribution in Myanmar

Formerly coastal regions of Ayeyarwady Region, Bago Region, and Rakhine State; possibly extinct in Myanmar.

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix I
 IUCN (2012) – Critically Endangered
 MWL (1994) – Protected
 MFL (1993) – Protected

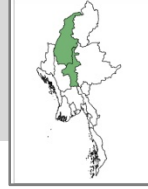
(a) lateral view, (b) ventral view
 Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Batagur trivittata* (Duméril and Bibron, 1835)

အများသုံးအမည် - Myanmar Roofed Turtle

ဒေသသုံးအမည် - တိုက်လိပ်၊ လိပ်တိုက်၊ လိပ်ချို၊ လိပ်ခုံး၊ ရေညိုလိပ်



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ရှည်လျား၍ခုံးပြီး အနောက်ဘက်၌ အကျယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ စူးရှသော အလယ်စောင်းမှာ အရွယ်ရောက်သောအခါ အလွန်အမင်း မသိသာတော့ပေ။
- ၂။ အထီးအမအလိုက် ကျောခွံ၏ အရောင်မှာ ကွာခြားသည်။ အမမှာ အညို (သို့) မီးခိုးရောင် ဖြစ်ပြီး အထီး၌ ထင်ရှားသော အမဲရောင် အစင်းကြီး (၃) ခုရှိသည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံမှာ (၅၈) စင်တီမီတာထိရှိသည်။
- ၃။ ရင်ခွံမှာ အဝါရောင် (သို့) နို့နုရောင်ဖြစ်သည်။
- ၄။ ဦးခေါင်းနှင့်လည်ပင်း မှာ အညို (သို့) အစိမ်းရင့် ရောင်ဖြစ်သည်။ ဦးခေါင်းမှာမကြီးမသေး ဖြစ်ပြီး အနည်းငယ်ချွန်ထွက်နေသော နှာယောင်ရှိသည်။ မေးရိုးများမှာ ဖျော့သောအရောင် ရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ - မြစ်ကြီးများ။

အစားအစာ - အသီးအရွက်စားလိပ်ဖြစ်သည်။

ယုံ.နံ့.ရာဒေသ -

ယခင်က ရောဝတီမြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်၊ စစ်တောင်းမြစ် နှင့် ၎င်းတို့၏ မြစ်လက်တက်များတွင် တွေ့ရသည်။ ယခုအခါ ချင်းတွင်းမြစ် (စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး) နှင့် ဒုဋ္ဌဝတီမြစ် (မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး) တို့တွင် ရှားပါးစွာ တွေ့ရသည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES(2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
MWL(1994), MFL(1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

1. Carapace (to 58 cm), elliptical, widest towards rear, and arched. Strong medial keel with rearward pointing projections that become less prominent with age.
2. Carapace sexually dichromatic; females brown to grey, and males with three distinct black stripes.
3. Plastron solid yellow or cream.
4. Head and neck brown to olive, head of moderate size with a slightly projecting snout, jaws lighter in color.

Distribution in Myanmar

Formerly Ayeyarwady, Chindwin, and Sittoung rivers, including larger tributaries. Now restricted to Chindwin River (Sagaing Region) and Dokhtawady River (Mandalay Region).

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Endangered
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Not listed

Habitat

Large rivers

Diet

Herbivorous

(a) lateral view, (b) ventral view

Photograph (a) by Kyaw Moe, (b) by Me Me Soe



သိပ္ပံအမည် - *Cuora amboinensis lineata* McCord and Philippen, 1998

အများသုံးအမည် - Myanmar Box Turtle

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ရင်ကျီး



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံမှာ အလွန်ခုံးပြီး အချို့လိပ်များ၌ အလယ်စင်းကျားပါရှိပြီးအချို့၌မပါရှိပါ။ အစိမ်းရင့်ရောင် (သို့) အနက်ရောင် ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးသောလိပ်၏ ကျောခွံအလျားသည် (၂၅) စင်တီမီတာအထိ ရှိသည်။ အရွယ်မရောက်သေးသောလိပ်၏ကျောခွံမှာပြားပြီး ထင်ရှားသော အလယ်စောင်း (၃) ခုရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည် အဝါရောင် ဖြစ်ပြီး အမဲရောင်အစက်အပြောက် များစွာရှိသည်။ ဘေးစွန်းအကွက်၏ အောက်မျက်နှာပြင်သည် အဝါရောင် ဖြစ်ပြီး အမဲစက်များလည်းရှိသည်။ ရင်ခွံ၌ ရှိသော ပတ္တာပိတ်သော အချိန်တွင် လိပ်တစ်ကောင် လုံးအားလုံး ဝ လုံခြုံစွာ ဖုံးအုပ်ထားနိုင်သည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ သေးငယ်ပြီး ချွန်ထက် နေသော နှာယောင် ရှိသည်။ အဝါရောင်စင်းကျား (၂) စုံသည် ဦးခေါင်း၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်၌ ထင်ရှားစွာရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ - ရွှံ့နွံအိုင်၊ ကန်၊ ချောင်း၊ လယ်ကွင်း။

အစားအစာ- အသီးအရွက်စားသောလိပ်ဖြစ်သည်။

ယုံ့နဲ့ရာဒေသ- ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု - CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂) IUCN (2012) - မကြာမီကာလတွင်မျိုးသုဉ်းရန်နီး။ MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Adults with high-arched carapace (to 25 cm) with or without medial keel, dark olive to black. Juvenile carapace depressed with three prominent keels, dark olive to black.
- 2. Plastron yellow with dark spots towards outside of each scute. Undersides of marginals yellow with black spot along border of each. When closed, plastron completely covers carapacial openings.
- 3. Head small to medium with protruding snout; two pairs of yellow stripes along each side of head.

Habitat

Marshes, swamps, ponds, streams, rice fields

Diet - Herbivorous

Distribution in Myanmar

Kachin State, Kayah State, Kayin State, Mon State, Shan State, Tanintharyi Region

Legal Protection and Conservation Status

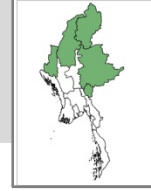
CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Vulnerable
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) –Protected
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Tiger team (WCS)



သိပ္ပံအမည် - *Cuora mouhotii* (Gray, 1862)

အများသုံးအမည် - Keeled Box Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ကံလိပ်၊ တောင်လိပ်သေး



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ရှည်လျားပြီးပြားသည်။ အနောက်ဘက်၌ ချွန်ထက်သော အစွန်းများ ရှိသည်။ အဝါ(သို့)အညိုရင့်ရောင်ရှိပြီး အလယ်၌ သိသာထင်ရှားသော အလယ် စောင်း (၃) ခုရှိသည်။ အရွယ်ရောက်လိပ်၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၁၈) စင်တီမီတာအထိ ရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာ အဝါ(သို့)အညိုရောင် ဖြစ်ပြီး အမဲကွက်များကို တစ်ကွက်ချင်းစီ၌ တွေ့ရသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းပိုင်း၌ နှုတ်သီးကောက် နေသော အပေါ်မေးရိုးရှိပြီး နှာခေါင်းတိုသည်။
- ၄။ ခြေလက်များမှာ မီးခိုး (သို့) အနက်ရောင် ရှိသည်။ ချွန်ထက်နေသော အဖုငယ်လေးများကို အမြီးအဆုံးပိုင်းနှင့် ဆက်စပ်လျက် ရှိသော ပေါင်တစ်လျှောက်တွင် တွေ့ရသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

တောင်ပေါ်သစ်တောများ

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ချင်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ်။

အစားအစာ - အသီးအရွက်စား လိပ်ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)

IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။

MWL (1994), MFL (1993) -

ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊

ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 18 cm) elongated, flattened dorsally, strongly serrated posteriorly, yellowish to dark brown, with three well-developed keels.
- 2. Plastron yellow to light brown with black patterns on each scute.
- 3. Head with strongly hooked upper jaw and short non-projecting snout.
- 4. Limbs gray to black. Pointed tubercles at base of tail and on adjacent thighs.

Habitat

Mountain forests.

Diet

Herbivorous

Distribution in Myanmar

Chin State, Kachin State, Kayah State, Sagaing Region, Shan State

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II

IUCN (2012) – Endangered

MWL (1994) – Protected

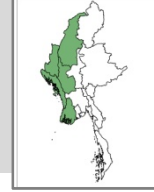
MFL (1993) – Not listed

(a) lateral view, (b) ventral view

Photographs by Than Zaw



သိပ္ပံအမည် - *Cyclemys fusca*, Fitz, Guicking, Auer, Sommer, Wink, and Hundsdörfer, 2008
အများသုံးအမည် - Myanmar Brown Leaf Turtle
ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ပု၊ ဖက်လိပ်၊ လိပ်ပုပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံမှာဘဲဥပုံရှိပြီးအနောက်ပိုင်း၌ချွန်မြဲသည်။ အညိုနုရောင်မှ အနက်ရောင် ကျောခွံ သည် အရွယ်ရောက်လျှင် (၂၄) စင်တီမီတာအထိ ကြီးနိုင်သည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာအညိုရောင်(သို့)အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး တခါတရံတွင် အမဲရောင် အစင်းကြောင်းများ ဖြောထွက်နေသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းသည် စိမ်းဝါရောင် ရှိပြီး လည်ပင်းနှင့် နားထင်တစ်ပိုက်မှာ အနက်ရောင်ဖြစ်သည်။

အစားအစာ - အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ချင်းပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။
 IUCN (2012) - ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို နောင်တွင်လိုအပ်လာမည့် မျိုးစိတ်။
 MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ ပေါများသော တောင်ပေါ်ဒေသရှိ ချောင်းများနှင့် မြေနိမ့်လွင်ပြင် ချောင်းများ။

Distinguishing characteristics

1. Carapace (to 24 cm) oval, posterior serrated, light brown to black.
2. Plastron uniformly dark brown or black, sometimes with dark radiations.
3. Head with greenish-yellow crown and uniformly dark neck and temporal region.

Habitat

Rocky streams in mountains and lowlands.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Chin State, Rakhine State, Sagaing Region, Ayeyarwady Region, Magwe Region.

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) - Not Listed
 IUCN (2012) - Nearly Threatened
 MWL(1994) -Protected
 MFL(1993) - Protected

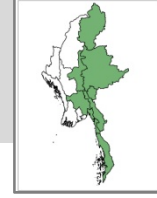
(a) lateral view, (b) ventral view
 Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Cyclemys oldhamii* , Gray 1863

အများသုံးအမည် - Oldham's Leaf Turtle

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ပု၊ ဖက်လိပ်၊ လိပ်ပုပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံမှာဘဲဥပုံရှိပြီးအနောက်ပိုင်း၌ချွန်မြဲသည်။ အညိုနုရောင် မှ အနက်ရောင် ကျောခွံသည် အရွယ်ရောက်လျှင် (၂၄) စင်တီမီတာ အထိ ကြီးနိုင်သည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာ အညိုရင့်ရောင် (သို့) အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး တခါတရံတွင် အမဲရောင် အစင်းကြောင်းများ ဖြာထွက်နေသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်း၌ အလွန် သေးငယ်သော အစက်အပြောက် ကလေးများရှိပြီး လည်ပင်းတစ်ဝိုက်သည် အမဲရောင်ပြောင် ဖြစ်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ကျောက်တုံးကျောက်ခဲပေါများသောတောင်ပေါ်ဒေသရှိချောင်းများ၊မြေခိုမှိန်လွင်ပြင်ချောင်းများ။

အစားအစာ -

အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ဗွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။
IUCN (2012) - ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို နောင်တွင်လိုအပ်လာမည့်မျိုးစိတ်။
MWL(1994), MFL(1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ် တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 24 cm) oval with serrated posterior margin, light brown to black.
- 2. Plastron uniformly dark brown or black, sometimes with dark radiations.
- 3. Head with speckled crown and uniformly dark brown neck and temporal region.

Habitat

Rocky streams in mountains and lowlands.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Kachin State, Kayah State, Bago Region, Shan State, Mon State, Kayin State, Mandalay Region, Tanintharyi Region.

Legal Protection and Conservation Status

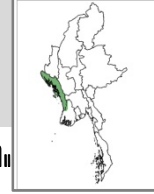
CITES (2010)- Not Listed
IUCN (2012)- Nearly Threatened
MWL(1994)-Protected
MFL(1993)- Protected



သိပ္ပံအမည် - *Heosemys depressa* (Anderson, 1875)

အများသုံးအမည် - Rakhine Forest Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ရခိုင်လိပ်၊ လိပ်ပျင်း(ချင်း)၊ ဗိုက်ဝါလိပ်၊ ဘီးကြားလိပ်၊ ပြန့်လိပ်



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ပြားပြီး ထင်ရှားသော အလယ်စောင်း ရှိသည်။ အညိုနု (သို့) အညိုရင့်ရောင် ကျောခွံပေါ်တွင် အမဲရောင် စင်းကျား များစွာ ရှိသည်။ အနောက်ဘက် စွန်းပိုင်းသည် ဆူးချွန်ကဲ့သို့ ချွန်ထက်သည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံမှာ (၂၅) စင်တီမီတာထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာ အဝါရောင် (သို့) သံချေးရောင် ရှိပြီး အကွက် တစ်ကွက်စီ၌ အနက်ရောင် အကွက်များကိုတွေ့ရသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ သေးငယ်ပြီး အညိုရောင် (သို့) မီးခိုးရောင် ရှိသည်။
- ၄။ လည်ပင်း၊ ခြေလက် နှင့် အမြီး တို့မှာ ဝါညိုနုရောင် (သို့) အမဲရောင် ဖြစ်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

အပူပိုင်းအမြစ်မီးသစ်တော၊ဝါးတောများ၌တွေ့ရပြီး ရံဖန်ရံခါ၌ စမ်းချောင်းငယ်များ တစ်လျှောက်တွင် လည်းတွေ့ရသည်။

အစားအစာ - အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး အနောက်ဘက်ခြမ်း ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်အလွန်နီး။
MWL (1994), MFL (1993) -
ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊
ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 25 cm) flattened with pronounced dorsal keel, light to dark brown with mottled black streaking, posterior marginals strongly serrated.
- 2. Plastron yellow to tan with black blotches on each scute.
- 3. Head relatively small and brown or grayish.
- 4. Neck, limbs and tail are beige to brown.

Habitat

Tropical evergreen forest and bamboo forest, often along small streams.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Rakhine State, Western Ayeyarwady Region

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Critically Endangered
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

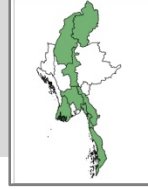
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Heosemys grandis* (Gray, 1860)

အများသုံးအမည် - Giant Asian Pond Turtle

ဒေသသုံးအမည် - သင်ပေါင်းလိပ်၊ လိပ်ရင်ငန်း



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျယ်ပြန့်သောကျောခွံမှာ ဘဲဥပုံရှိပြီးခုံးနေသည်။ ကျောဘက်မှာ ပြားပြီး အနောက်ဘက် ပိုင်း၌ ဆူးချွန်များ ရှိသည်။ အရောင်မှာ အမဲ(သို့) အညို ဖြစ်ပြီး အဝါရောင် အလယ်စင်းကြောင်း ရှိသည်။ အရွယ်ရောက်လိပ် ၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၄၈) စင်တီမီတာ အထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည် အဝါရောင် အောက်ခံ ပေါ်တွင် ဖြာထွက်နေသော အနက်ရောင် အစင်းကြောင်း များပါရှိသည်။ အသက်အရွယ်အရအနက်ရောင် အစင်းများ ပျောက်ကွယ်သွားနိုင် ပါသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ မီးခိုးစိမ်း (သို့) အညိုရောင် ပေါ်တွင်အဝါ (သို့) လိမ္မော်ရောင် အစက် အပြောက် များစွာ ပါရှိသည်။
- ၄။ မေးရိုးများမှာ နို့နှစ်ရောင် (သို့) အညိုရောင် ဖြစ်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ရွှံ့နွံတော၊ မြစ်များ၊ ချောင်းများ၊ ရေနေပင်ထူထပ်သော ကန်များ၊ နွံမြေများ

အစားအစာ -

အသီးအရွက်စားသောလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကချင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - မကြာမီကာလတွင် မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
MWL(1994), MFL(1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 48 cm) broad, oval, and arched, depressed dorsally and serrated posteriorly; brown or black with yellowish keel.
- 2. Plastron yellow with pattern of dark radiations which may disappear with age.
- 3. Head grayish-green to brown with yellow to orange spots.
- 4. Jaws cream to horn colored.

Habitat

Swamps, rivers, small streams, vegetated lakes, and marshes.

Diet

Mainly Herbivorous

Distribution in Myanmar

Ayeyarwady Region, Bago Region, Kachin State, Kayin State, Mandalay Region, Mon State, Sagaing Region, Tanintharyi Region.

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Vulnerable
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

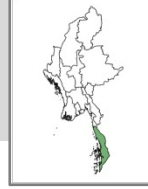
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Khin Myo Myo



သိပ္ပံအမည် - *Heosemys spinosa* (Gray, 1830)

အများသုံးအမည် - Spiny Turtle

ဒေသသုံးအမည် - နေကြာပန်းလိပ်၊ ရင်ငန်းလိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျယ်ပြန့်သော ကျောခွံသည် ဘဲဥပုံ ရှိပြီး အခွံပြားကာ ကျောလယ်၌ အလျားလိုက် အလယ်စောင်းရှိသည်။ ကျောခွံ၏အပြင်နားတစ်လျှောက် ဆူးချွန်များရှိသည်။ အလယ်စောင်းတစ်လျှောက်၌လည်း အညိုနုရောင်အစင်းများ ရှိတတ်သည်။ ဘေးစွန်း အခွံ၏ အောက်ဘက်မျက်နှာပြင်မှာ အဝါရောင် ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၂၂) စင်တီမီတာထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည် အဝါရောင် ဖြစ်ပြီး တစ်ကွက်ချင်းစီ၌ အမဲစင်းကြောင်း များစွာရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ သေးငယ်ပြီး ချွန်ထွက် နေသော နှာယောင်ရှိသည်။
- ၄။ ခြေလက်များမှာ မီးခိုးရောင်ပေါ်တွင် အဝါ (သို့) လိမ္မော်ရောင် အစက်များစွာ ရှိသည်။
- ၅။ ပေါင်နှင့်အမြီးရင်းတွင် ချွန်ထက်သော အဖုလေးများရှိပြီး ခြေချောင်းများမှာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ရေယက်ပါရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

အပူပိုင်းအမြစ်မီးသစ်တောရှိတောင်ပေါ်ချောင်းများ

အစားအစာ - အဓိကအသီးစားသောလိပ်ဖြစ်ပြီး အရွက်လည်းစားသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)

IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။

MWL (1994), MFL (1993) -

ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊

ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace(to 22 cm) broad and oval, flattened dorsally with medial keel and spiny marginals, brown with light streak along medial keel, underside of marginals yellow.
- 2. Plastron yellow with radiating dark lines on each scute.
- 3. Head relatively small with projecting snout, grayish to brown with yellow spots.
- 4. Limbs gray with some yellow to orange spotting.
- 5. Thighs and base of the tail with spiny tubercles, and toes partially webbed.

Habitat

Small mountain streams in tropical evergreen forest.

Diet

Largely frugivorous with some vegetation

Distribution in Myanmar

Tanintharyi Region.

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II

IUCN (2012) – Endangered

MWL (1994) – Protected

MFL (1993) – Protected

(a) lateral view, (b) ventral view

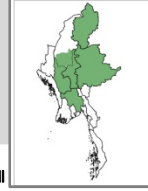
Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Melanochelys trijuga edeniana* (Theobald, 1876)

အများသုံးအမည် - Myanmar Black Turtle

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ပုပ်၊ လိပ်ပတ္တာ၊ လိပ်ချေးပန်း



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ရှည်လျားပြီးအညိုရင့်ရောင် (သို့) အနက်ရောင် ဖြစ်သည်။ အနည်းငယ် ခုံးပြီး အဝါရောင် ကျောလယ်စင်းကြောင်း (၃) ခု ရှိသည်။ ထို(၃)ခုအနက်မှ အလယ်စင်းကြောင်း မှာအထင်ရှားဆုံး ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်လိပ် ၏ ကျောခွံမှာ (၃၈.၅) စင်တီမီတာ ထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာ အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး ဘေးဘက်အနား များမှာ အဝါရောင်ဖြစ်သည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ အမဲရောင် ဖြစ်ပြီး စိမ်းညိုရောင် (သို့) အဝါရောင် အစက်အပြောက် များစွာ ရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ရေတိမ် ဒေသများ၊ ချောင်းမြောင်း ငယ်များနှင့် ရေနှင့် ဆက်စပ်နေသော သစ်တောများ။

အစားအစာ -

အသီးအရွက်စားသောလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ရမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။
IUCN (2012) - ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို နောင်တွင်လိုအပ်လာမည့် မျိုးစိတ်။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 38.5cm) elongated, dark brown or black, somewhat convex with three yellow keels; medial keel most pronounced.
- 2. Plastron black with yellow outer edge .
- 3. Head brown to black with olive brown or yellow spots and reticulations.

Habitat

Small wetlands, creeks, riparian forest

Diet

Herbivorous

Distribution in Myanmar

Bago Region, Kachin State, Magwe Region, Mandalay Region, Sagaing Region, Shan State

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Not Listed
IUCN (2012) – Nearly Threatened
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

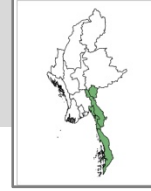
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည်- *Malayemys subtrijuga* (Schlegel and Müller, 1845)

အများသုံးအမည် - Malayan Snail-eating Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ခေါင်းကျားလိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံမှာ အနည်းငယ်ခုံးပြီး ထိဆက်မနေသော အလယ်စောင်း သုံးခု ရှိသည်။ အညို (သို့) မဟော်ဂန်ရောင် ရှိပြီး ဘေးစွန်းအနား မှာ အဝါ (သို့) နို့နွှစ်ရောင်ရှိသည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၁၀) စင်တီမီတာထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာ ပတ္တာ မပါရှိပဲ ကျောခွံထက် သေးငယ်သည်။ အဝါ (သို့) နို့နွှစ်ရောင်ရှိပြီး တစ်ကွက် ချင်းစီ၌ အနက်ရောင် အကွက်များရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်း မှာ အမဲရောင် ဖြစ်ပြီး အဝါ (သို့) နို့နွှစ်ရောင် အစင်းကြား များစွာ ရှိသည်။
- ၄။ ခြေချောင်း များ မှာ မီးခိုး (သို့) အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး အဝါရောင် အနားကွပ် လေးများရှိသည်။

အစားအစာ -

ခရုအဓိကစားသုံးသည်။ တီကောင်၊ ရေနေ အင်းဆက်ပိုး၊ ပုစွန်နှင့် သေးငယ်သောငါး။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကယားပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012)-မကြာမီကာလတွင် မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
MWL (1994), MFL (1993) -
ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊
ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ကန်များ၊ တူးမြောင်းများ၊ ချောင်းများ၊ နွံအိုင်များ၊ ရွှံ့နွံမြေဖြစ်ပြီး ရေနေပင်များပေါက်ရောက်သော စပါးကွင်းများ။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 20 cm) moderately arched with three discontinuous keels, brown to mahogany with yellow or cream-colored border.
- 2. Plastron hingeless, narrower than carapace, and yellow or cream-colored with dark blotch on each scute.
- 3. Head black with several yellow or cream-colored stripes.
- 4. Limbs gray to black with narrow yellow outer border.

Diet

Mainly snails, also feed on worms, aquatic insects, crustaceans, small fish

Distribution in Myanmar

Kayah State, Kayin State, Mon State, Tanintharyi Region

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Vulnerable
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

Habitat

Ponds, canals, creeks, marshes, paddy fields with soft-bottom and aquatic vegetation.

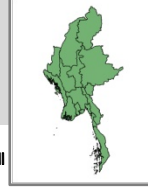
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Douglas Hendrie



သိပ္ပံအမည် - *Morenia ocellata* (Duméril and Bibron, 1835)

အများသုံးအမည် - Myanmar Eyed Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ဆောက်လိပ်



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ခုံးပြီး အနည်းငယ်ဖောင်းကြွသော အလယ်စောင်း ပါရှိသည်။ အနောက်ဘက် အနား၌လည်း အချွန်အတက်များ မရှိပါ။ ကျောခွံသည် အညိုရောင် (သို့) အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး အဝါရောင်အနားရှိသော အနက်ရောင် မျက်ကွင်းများကို ကျောခွံ၏ အကွက်တိုင်း၌ တွေ့ရသည်။ (အသက်အရွယ်အရ မွေးမှီန် သွားတတ်သည်) အရွယ်ရောက်လိပ် ၏ ကျောခွံ အလျားမှာ (၂၂) စင်တီမီတာ ထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံနှင့် ရင်ကျောစပ်ခွံသည် အဝါရောင် ဖြစ်သည်။
- ၃။ သေးငယ်သော ဦးခေါင်းသည် အစိမ်းရင့်ရောင် (သို့) အညိုရောင်ဖြစ်ပြီး အဝါရောင် အစင်း များကို နှာယောင်မှ စတင်၍ မျက်ဝန်းပေါ်ကို ဖြတ်ကာ လည်ပင်းတစ်လျှောက် တွေ့ရသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

မြစ်ကြီးများ၊ ရွှံ့နွံအိုင်များ၊ ရေကန်များ၊ စပါးကွင်းများ။

အစားအစာ -

အစုံစားသော လိပ်ဖြစ်သည်။ ခရုနှင့် ရေနေပင်များ ကို စားသုံးသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

အလွန်မြင့်သော တောင်တန်းများ မှအပ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၁)
IUCN (2012)-မကြာမီကာလတွင် မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 22 cm) domed with medial keel of low projections and unserrated posterior rim; pleural and vertebral scutes dark brown or black with dark-centered yellow ocelli (may become indistinct with age).
- 2. Plastron and bridge uniformly yellow.
- 3. Head relatively small, olive to brown with a yellow stripe on each side running from snout over orbit and onto neck.

Habitat

Rivers, swamps, ponds, and rice fields

Diet

Omnivorous; snails and aquatic plants.

Distribution in Myanmar

Throughout except at high elevations

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010)–Appendix I
IUCN (2012) –Vulnerable
MWL (1994)– Protected
MFL (1993)– Protected

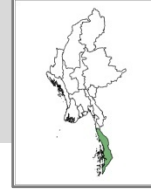
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Siebenrockiella crassicollis* (Gray, 1831)

အများသုံးအမည် - Black Marsh Turtle

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်မဲကြီး



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ရှည်လျားပြီး မဲနက် နေသည်။ အနည်းငယ်သာ ပေါ်လွင်သော အလယ်စောင်း ရှိပြီး ကျောခွံ၏ အနောက်ဘက် ပိုင်းသည် လွှဲသွားပုံ ချွန်မြဲသည်။ အရွယ်ရောက်လိပ်၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၂၀) စင်တီမီတာ ထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည် အနက်ရောင်ဖြစ်ပြီး လိမ္မော်ရောင် အကွက်များပါရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး မျက်လုံး တစ်ဝိုက်၊ မေးရိုးများနှင့် ဦးခေါင်း၏ ဘေးတစ်ဘက်တစ်ချက် စီ၌ အဖြူရောင် အစက်များစွာ ပါရှိသည်။
- ၄။ ခြေထောက်သည် အနက်ရောင် ရှိပြီး ခြေချောင်း များမှာ ရေယက်များ ပါရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ရွှံ့နွံတောများ၊ အိုင်များ၊ ရေလွှမ်းလွင်ပြင်များ။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

အစားအစာ - အသားစား လိပ်ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)

IUCN (2012) - မကြာမီကာလတွင်မျိုးသုဉ်းရန်နီး။

MWL (1994), MFL (1993) -

ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊

ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 20 cm) black, elongated, serrated at rear with moderately developed medial keel.
- 2. Plastron black with orange shading along seams and no hinge.
- 3. Head black with white spots around the eyes, jaws, and sides.
- 4. Limbs black and feet webbed.

Habitat

Marshes, ponds, impoundments and flooded fields.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Tanintharyi Region

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II

IUCN (2012) – Vulnerable

MWL (1994) – Protected

MFL (1993) – Protected

(a) lateral view, (b) ventral view

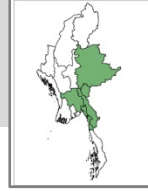
Photographs by Douglas Hendrie



သိပ္ပံအမည် - *Platysternon megacephalum* Gray, 1831

အများသုံးအမည် - Big-headed Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ကြက်တူရွေးလိပ်၊ လိပ်ပုတ်သင်ညို၊ ဖွတ်လိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ပြားပြီး အလယ်တွင် အလျားလိုက် စောင်းရှိသည်။ ကျောခွံ၏ အရှေ့ပိုင်း သည် အနည်းငယ် ချိုင့်ဝင်လျက် ရှိသည်။ ကျောခွံရှိ အကွက်များ၌ ဝါညိုရောင် (သို့) စိမ်းရင့်ရောင် အစင်းများစွာ ရှိသည်။ အရွယ်ရောက်လိပ်၏ ကျောခွံမှာ (၁၈. ၅) စင်တီမီတာထိရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည် သေးငယ်ပြီး ပတ္တာမရှိခြေ။ ရင်နှင့် ကျော အခွံ(၂) ခုအား အရွတ်များဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ အရွယ်မရောက်သေးသော လိပ်၏ ရင်ခွံမှာ လိမ္မော်ရောင်ရှိပြီး အလယ်၌ အမဲကွက်များပါရှိသည်။ ၎င်းတို့၏ ခြေ၊ လက်နှင့် အမြီးတို့မှာ အညိုနှင့် လိမ္မော်ရောင်ရှိပြီး ဦးခေါင်းနှင့် လည်ပင်း တစ်လျှောက်၌ အဖြူရောင်အစင်း ရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းသည် အလွန် ကြီးမားသောကြောင့် ကျောခွံ အတွင်းသို့ မသွင်းနိုင်ပေ။
- ၄။ အမြီးသည် ကျောခွံ အလျားခန့် ရှည်လျားပြီး ကြီးမားသော အကြေးခွံများဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ကျောက်တောင် ထူထပ်ပေါများသော တောင်ပေါ်ဒေသ၊ စမ်းချောင်းများ။

အစားအစာ -

အသားစားလိပ် ဖြစ်သည်။ အင်းဆက်ပိုး၊ ကမာ၊ ပုစွန်၊ ငါးများ စားသုံးသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 18.5 cm) flat with slight medial keel, indented anteriorly at the cervical scute, yellow-brown to olive with dark radiations on each scute.
- 2. Plastron hingeless, reduced, and connected to carapace by ligaments. In juveniles plastron orange with black central blotch. Juveniles also with brown and orange limbs and tail, and white stripe along head and neck.
- 3. Enormous head cannot be withdrawn into the shell.
- 4. Tail almost as long as carapace and covered with large scales.

Habitat

Mountain streams and brooks with abundant rocks.

Diet

Carnivorous; consumes insects, mollusks, crustaceans, and fish.

Distribution in Myanmar

Bago Region, Kayah State, Kayin State, Mon State, Shan State

Legal Protection and Conservation Status

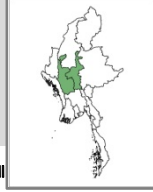
CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Endangered
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Peter Paul van Dijk



သိပ္ပံအမည် - *Geochelone platynota* (Blyth, 1863)

အများသုံးအမည် - Myanmar Star Tortoise

ဒေသသုံးအမည် - ကြယ်လိပ်၊ ဆီချိုလိပ်၊ မြလိပ်၊ တောင်ပုံလိပ်၊ နတ်လိပ်



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ခုံးနေပြီး အညိုရင့်ရောင် (သို့) အနက်ရောင်ရှိသည့် Pleural (သို့) Vertebral (သို့) အလယ်ကွက် တစ်ကွက်ခြင်းစီမှ အဝါစင်း (၆)ခု (သို့) ယင်းထက် နည်းသော အစင်းများ ဖြာထွက်နေသည်။ "V" ပုံသဏ္ဍန် အဝါစင်းများ ကိုလည်း Marginal (သို့) ဘေးစွန်းကွက်များ၌ တွေ့ရသည်။အရွယ်ရောက်သောလိပ်၏ ကျောခွံ အလျားမှာ(၃၀)စင်တီမီတာထိကြီးထွားနိုင်သည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည်အဝါရောင်ရှိပြီး အကြေးတစ်ကွက်ခြင်း စီ၌ အနက်ကွက်များ ပါရှိသည်။
- ၃။ ခြေထောက်များအား သေးငယ်သော အဝါရောင် အကြေးခွံများဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသည်။
- ၄။ အမြီးထိပ်ဖျား၌ ချိုကဲ့သို့မာကျောသော အကြေးခွံ ရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ရွက်ပြတ်တော၊ ဆူးချုံတော၊ ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ ရွက်ပြတ် ရောနှောတော၊ သန်းဒဟတ်တော။

အစားအစာ - အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

မန္တလေးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

- CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
- IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန် အလွန်နိမ့်။
- MWL (1994) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။
- MFL (1993) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။

Distinguishing characteristics

1. Carapace (to 30 cm) oval and domed with dark brown or black scutes. Six or fewer yellow stripes radiating from each pleural or vertebral scute, and two yellow stripes forming V-shaped pattern on each marginal.
2. Plastron yellow with black blotch on each scute.
3. Limbs covered with small yellow tubercles .
4. Tail ends in large horny scale.

Habitat

Deciduous forest, scrub forest, and mixed deciduous forest in the central dry zone

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Magwe Region, Mandalay Region, Sagaing Region

Legal Protection and Conservation Status

- CITES (2010) – Appendix II
- IUCN (2012) – Critically Endangered
- MWL (1994) – Protected
- MFL (1993) – Not listed

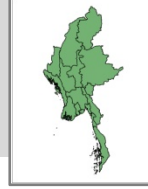
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Indotestudo elongata* (Blyth, 1853)

အများသုံးအမည် - Yellow Tortoise

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ဝါ၊ ဆီချိုလိပ်၊ ဂင်လိပ်၊ လိပ်နှာခေါင်းနီ၊ တောင်လိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ခုံးနေပြီး အနောက်ဘက် အနား တစ်လျှောက်၌ လွှဲသွားပုံ အနားများ ရှိသည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်၌ ပိုမို သိသာ ထင်ရှားသည်။ အရွယ်ရောက်လိပ်၏ ကျောခွံအလျားမှာ (၃၃) စင်တီမီတာ အထိ ရှည်နိုင်သည်။
- ၂။ ကျောခွံမှာ ဝါညိုရောင် (သို့) အစိမ်းရင့်ရောင် ရှိပြီး အနက်ကွက်များ ပါရှိသည်။ အချို့ဒေသ၌ တစ်ကိုယ်လုံး အနက်ရောင် ဖြစ်နေသော လိပ်ဝါများ လည်းရှိသည်။
- ၃။ ရင်ခွံနှင့် ရင်ကျောစပ်ခွံမှာ အဝါရောင် ဖြစ်ပြီး အနက်ကွက်များ ရှိသည်။
- ၄။ မျိုးပွား ရာသီ၌ နှာခေါင်းပေါက် နှင့် မျက်လုံး တစ်ဝိုက်ရှိ အရေပြား များမှာ ပန်းနုရောင် ဖြစ်လာသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

အပူပိုင်း အမြဲစိမ်းတော၊ ရွက်ပြတ်တော၊ ဆူးချုံတော၊ ဝါးတော
အစားအစာ - အစုံစားလိပ် ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

အလွန် မြင့်မားသော တောင်တန်းများမှအပ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
MWL (1994) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။
MFL (1993) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 33.0 cm) domed and posterior marginals flared and serrated; serrations more pronounced in juveniles.
- 2. Carapace yellowish brown or olive with black blotches on the scutes; in some individuals almost wholly black.
- 3. Plastron and bridge yellow, most scutes with dark blotches.
- 4. During the mating season, the skin around the eyes and nostril becomes pink.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Throughout except at high elevation

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010)-Appendix II
IUCN (2012)-Endangered
MWL (1994)-Protected
MFL (1993)-Not Listed

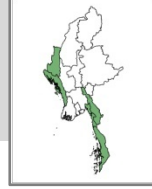
Habitat

Tropical evergreen forest, deciduous forest, scrub forest, bamboo forest.

(a) lateral view, (b) ventral view
Photograph (a) by Kalyar Platt,
(b) by Ohn Mar Cho



သိပ္ပံအမည် - *Manouria emys* (Schlegel and Müller, 1844)
အများသုံးအမည် - Asian Brown Tortoise, Asian Giant Tortoise
ဒေသသုံးအမည် - ပိန်းပေါင်းလိပ်၊ လိပ်မောင်း (ရခိုင်)၊ ခြေခြောက်ချောင်းလိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ အာရှတိုက် ၌ အကြီးဆုံးသော ကုန်းလိပ် အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။
- ၂။ ကျောခွံသည် ဘဲဥပုံ ရှိပြီး ခုံးနေသည်။ အညို (သို့) အနက်ရောင် ရှိသည်။ ရှေ့ဆုံးပိုင်း နှင့် နောက်ဆုံးပိုင်း အနားများမှာ အနည်းငယ် ချွန်မြဲပြီး ကော့နေသည်။ အရွယ်ရောက် လိပ် ၏ အလျားသည် (၆၀) စင်တီမီတာ အထိ ရှိနိုင်သည်။
- ၃။ ရင်ခွံသည် အဝါရောင်(သို့) အညိုရောင်ရှိပြီး ဘေးနား ပတ်လည်၌ အနက်စင်းကွက် များရှိ သည်။
- ၄။ ဦးခေါင်းမှာ အညိုရင့် (သို့) အနက်ရောင် ဖြစ်သည်။
- ၅။ ခြေထောက်နှင့် အမြီးမှာ အနက်ရောင် ဖြစ်ပြီး ခြေထောက်ပေါ်တွင်ကြီးမားချွန်ထက်နေသော ဆူးချွန်ရှည် တစ်ခုစီ တည်ရှိခြင်း ကြောင့် “ခြေခြောက်ချောင်းလိပ်” ဟု ခေါ်ကြသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -
 အပူပိုင်းအမြစ်မီးတော၊ ဝါးတော။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -
 ချင်းပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

အစားအစာ - အသီးအရွက်စား လိပ်ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -
 CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
 IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
 MWL (1994) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။
 MFL (1993) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။

Distinguishing characteristics

- 1. Largest tortoise in Asia.
- 2. Carapace (to 60 cm) brown to black, oval and domed with descending sides, anterior and posterior marginals are upturned and slightly serrated.
- 3. Plastron yellow to brown with black shading, usually around the periphery.
- 4. Head black with bronze or brown pigment.
- 5. Limbs and tail black; large spurs on each thigh, hence the local name “six-footed tortoise”.

Habitat

Tropical evergreen forest, bamboo forest

Diet

Herbivorous

Distribution in Myanmar

Chin State, Kayin State, Mon State, Rakhine State, Tanintharyi Region

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010)-Appendix II
 IUCN (2012)-Endangered
 MWL (1994)-Protected
 MFL (1993)-Not Listed

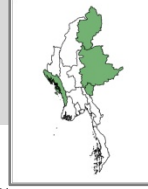
(a) lateral view, (b) ventral view
 Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Manouria impressa* (Günther, 1882)

အများသုံးအမည် - Impressed Tortoise

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်တက်၊ တောင်လိပ်ကြီး



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ဘဲဥပုံကျောခွံသည် ပြားပြီး အလွန် ချွန်ထက် သောအနားများရှိသည်။ အရွယ်ရောက်လိပ်၏ ကျောခွံအလျားသည် (၃၃) စင်တီမီတာ အထိ ရှည်လျားနိုင်သည်။
- ၂။ ကျောခွံ အရောင်သည် ဝါညိုမှ အညိုရင့်ရောင် အထိရှိပြီးအနက်စင်းများပါရှိသည်။ အနက်ရောင် အကွက်ကြီးများ ကိုလည်း " Marginal "(သို့) ဘေးစွန်းအကွက် များထဲ၌တွေ့ရသည်။
- ၃။ ရင်ခွံသည် ဝါညိုရောင် ရှိပြီး မဲမှောင်သော အစင်းများ (သို့) အကွက်များရှိသည်။
- ၄။ ဦးခေါင်း သည် အဝါ (သို့) သံချေးရောင် ရှိပြီး ခြေ၊ လက်နှင့် အမြီးတို့မှာ အနက်ရောင် ဖြစ်သည်။ ဦးခေါင်း အနောက်ဘက်၌ ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အကြေးကွက် (၂)ခု ရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

တောင်ပေါ်ရွက်ပြတ်ရောနှောတော၊ အမြစ်မီးသစ်တော။

အစားအစာ -

အသီးအရွက်စားလိပ်ဖြစ်သည်။ မှိုသည် အရေးကြီး သောအာဟာရဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

- CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
- IUCN (2012) -မကြာမီကာလတွင် မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
- MWL (1994) -ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊သယ်ဆောင် ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။
- MFL (1993) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 33 cm) oval and flattened dorsally, marginals strongly serrated.
- 2. Carapace yellowish-brown to brown with darker seams, with large black blotches on each marginal.
- 3. Plastron yellowish brown with darkened seams, and occasionally with dark streaks.
- 4. Head yellow to tan, forelimbs, hind limbs and tail dark brown. Two prominent wide scales at rear of head.

Diet

Herbivorous (fungi important in diet)

Distribution in Myanmar

Kachin State, Kayah State, Rakhine State, Shan State

Legal Protection and Conservation Status

- CITES (2010) – Appendix II
- IUCN (2012) – Vulnerable
- MWL (1994) – Protected
- MFL (1993) – Not listed

Habitat

Evergreen and mixed deciduous hill forest.

(a) lateral view, (b) ventral view

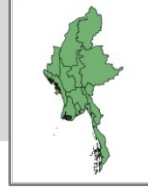
Photograph (a) by Kalyar Platt, (b) by Than Zaw



သိပ္ပံအမည် - *Amyda cartilaginea* (Boddaert, 1770)

အများသုံးအမည် - Asiatic Softshell Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ဘီးဝန်းလိပ်၊ လိပ်ပုတီး၊ ကမ္ဘာလိပ်



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် အဝိုင်း (သို့) ဘဲဥပုံ ရှိပြီး စိမ်းရင့်ရောင် (သို့) စိမ်းညိုရောင် ဖြစ်သည်။ အဝါရောင် အနားကွပ် ထားသော အနက်ရောင် အစက်အပြောက် များစွာ ပါရှိသည်။ အရွယ် ရောက်သော လိပ်များ၌ အစက်အပြောက် များ မတွေ့ရဘဲ အစိမ်းရင့်ရောင် ပြောင်ချောသာ ကျန်ရစ်သည်။ ကျောခွံအလျား (၈၀) စင်တီမီတာ အထိ ရှိနိုင်သည်။
- ၂။ လည်ပင်း၏ အပေါ်ဘက် ကျောခွံ၏ အရှေ့ပိုင်း အနားပေါ်တွင် ပုတီးစေ့ ကဲ့သို့ အဖုငယ်လေး များ စီတန်းစွာ ရှိသည်။
- ၃။ ရင်ခွံသည် အဖြူ (သို့) မီးခိုးရောင် ဖြစ်သည်။
- ၄။ ဦးခေါင်း၊ လည်ပင်း နှင့် ခြေလက် များမှာ သံလွင်ရောင် ဖြစ်ပြီး အဝါရောင် အစက် အပြောက် များစွာ ပါရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ကုန်းမြင့်ဒေသရှိ မြစ်ချောင်းများ၊ ရွှံ့နွံထူထပ်သော ရေစီးမှု နှေးကွေးသော စမ်းချောင်းများ၊ မြစ်ကြီးများ၊ အင်းအိုင်၊ ကန်၊ ရွှံ့နွံအိုင်။

အစားအစာ - အသားစား လိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြား။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)

IUCN (2012) - မကြာမီကာလတွင်

မျိုးသုဉ်းရန်နီး။

MWL (1994), MFL (1993) -

ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊

ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

1. Carapace (to 80 cm) round to oval, olive gray to greenish-brown with yellow rimmed black spots. Many adults with uniformly olive carapace that exhibits no pattern.
2. Series of tubercles on anterior rim of carapace directly above neck.
3. Plastron white to gray.
4. Head, neck, and limbs olive with numerous small yellow spots.

Habitat

Upland streams, muddy slow-flowing lowland streams, large rivers, ponds, swamps and lakes.

Diet

Carnivorous

Distribution in Myanmar

Throughout

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II

IUCN (2012) – Vulnerable

MWL (1994) – Protected

MFL (1993) – Protected

(a) lateral view, (b) ventral view

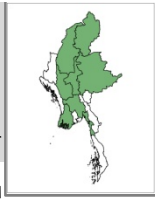
Photograph (a) by Win Ko Ko, (b) by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Chitra vandijkii* (McCord and Pritchard, 2003)

အများသုံးအမည် - Myanmar Narrow-headed Softshell Turtle

ဒေသသုံးအမည် - စင်းကျားလိပ်၊ ခေါင်းသေးလိပ်၊ ရှမ်းကြီးလက်မောင်းလိပ်၊ လိပ်ဖရဲ



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံမှာ ဝိုင်းပြီး ပြားသည်။ မီးခိုးရောင် (သို့) အစိမ်းရောင် ကျောခွံပေါ်တွင် မီးခိုးရင့်ရောင် (သို့) အဝါရောင် စင်းကွက်များရှိသည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံ အလျားသည် (၁၁၅) စင်တီမီတာ အထိ ရှိနိုင်သည်။
- ၂။ ရင်ခွံမှာ နို့နှစ်ရောင် ရှိပြီး ပေါင်ရင်း ရေယက်မရှိပါ။
- ၃။ အစိမ်းရင့် ရောင် ဦးခေါင်း ပေါ်၌ အဝါစင်းများ ပါရှိသည်။
- ၄။ ခြေလက် များမှာ အစိမ်းရင့်ရောင် (သို့) အညိုရောင် ရှိ လှော်တက်ပုံ ဖြစ်သည်။ ခြေချောင်း များတွင် ရေယက်များ ပါရှိသည်။
- ၅။ ဦးခေါင်း၌ "V" ပုံသဏ္ဍာန် အမှတ်အသား ပါရှိပြီး နှာခေါင်းမှကျောခွံအထိ ရှည်လျားသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

သဲသောင်ခုံ၊ သဲမြေအောက်ခံရှိသော မြစ်ကြီး၊ ချောင်းကြီးများ။

အစားအစာ - အသားစားလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန် အလွန်နီး။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace round and flattened (to 115 cm), gray to olive with dark-gray or yellowish, irregular blotches.
- 2. Plastron cream-colored and lacks cutaneous femoral flaps.
- 3. Head olive with dark-bordered yellow streaks.
- 4. Limbs olive to brown, paddle-like with webbed toes.
- 5. Head with V-shaped markings from snout tip and extending onto carapace.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Ayeyarwady Region, Bago Region, Kachin State, Magwe Region, Mandalay Region, Mon State, Sagaing Region, Shan State

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Critically Endangered
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

Habitat

Rivers and large creeks with sand bottoms.

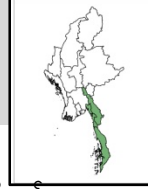
(a) dorsal view, (b) lateral view
Photographs by Kyaw Moe



သိပ္ပံအမည် - *Dogania subplana* (Geoffroy Saint-Hilaire, 1809)

အများသုံးအမည် - Malayan Softshell Turtle

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ကျည်၊ လိပ်ပျော့



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည်ပြားပြီးဘဲဥပုံ ရှိသည်။ ညိုမှောင်သောကျောခွံပေါ်တွင် မဲနက်သော အလယ်စင်းကြားများရှိသည်။ မျက်ဝန်း၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် အနီရောင် (သို့) လိမ္မော်ရောင် အစင်းများစွာရှိသည်။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံ အလျားသည် (၃၅) စင်တီမီတာ အထိ ရှိနိုင်သည်။
- ၂။ အရွယ်မရောက် သေးသော လိပ်များ၏ ကျောခွံပေါ်တွင် အနက်ရောင် မျက်ကွင်းပုံ (၂) စုံ (သို့) (၃) စုံ ပါရှိသည်။
- ၃။ ရင်ခွံသည် အဖြူရောင် (သို့) မီးခိုးနုရောင် ဖြစ်သည်။
- ၄။ ဦးခေါင်း သည် ကြီးမားပြီး ချွန်ထက်သော နှာယောင်ရှည် ရှိသည်။ အရောင်မှာ အမဲရောင် ဖြစ်ပြီး အဝါနှင့် အမဲ အမှတ်များ ပါရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

သစ်တောများရှိ ကြည်လင်ပြီး ရေစီးဆင်းမှု မြန်ဆန်သော မြစ်ချောင်း များနှင့်ရေတံခွန်များ တွင်နေထိုင်ကျက်စားသည်။

အစားအစာ -

အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။ ငါး၊ ပုစွန်၊ အင်းဆက်ပိုး၊ ခရုနှင့် ယောက်သွားများကို စားသုံး သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။
IUCN (2012) - အနည်းငယ်သာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည်မျိုးစိတ်။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 35 cm), oval and flattened, dark olive to dark brown with a narrow black stripe along the midline, and reddish or orange streak behind each eye.
- 2. Juveniles with two to three pairs of black ocelli bordered with yellow dots.
- 3. Plastron white to pale gray.
- 4. Head large with long and narrow snout, dark brown with yellow and black markings.

Habitat

Clear, fast flowing water with rapids and water falls in forested environments.

Diet

Omnivorous; consumes fish, crustaceans, insects, snails and mollusks.

Distribution in Myanmar

Kayin State , Mon State, Tanintharyi Region

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Not Listed
IUCN (2012) – Least Concerned
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

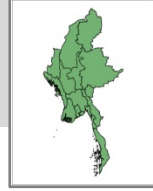
(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Peter Paul van Dijk



သိပ္ပံအမည် - *Lissemys scutata* (Lacépède, 1788)

အများသုံးအမည် - Myanmar Flapshell Turtle

ဒေသသုံးအမည် - စင်းချောလိပ်၊ ရေလိပ်၊ လိပ်ပြောင်



မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသရင်းဖွားမျိုးစိတ်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် မတွေ့ရပါ။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံသည် (၂၃) စင်တီမီတာ အထိ ရှိပြီး စိမ်းညိုရောင် ရှိသည်။ အရွယ်မရောက်သေးသော လိပ်၏ ကျောခွံသည် ခုံးပြီး အစက်အပြောက် များစွာရှိသည်။
- ၂။ အဖြူရောင် ရင်ဘတ်ခွံ ပေါ်တွင် အသားမာ အကွက် များပါရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းမှာ စိမ်းညိုရောင် ရှိပြီး နက်မှောင် သော အစင်းများရှိတတ်သည်။
- ၄။ ရင်ခွံ၏ အရှေ့ပိုင်း တွင် ဖွင့်နိုင် ပိတ်နိုင်သော ပတ္တာ ပါရှိသဖြင့် လိပ်၏ ဦးခေါင်းနှင့် ရှေ့ခြေတို့ အား အန္တရာယ်မှ အကာအကွယ် ပေးနိုင်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

မြစ်ချောင်းများ၏ ရေတိမ်ဒေသ၊ စိုက်ပျိုးရေးမြောင်း၊ ညွန်တော၊ ရွှံ့နွံတော၊ ရေတိမ်ဒေသ၊ စပါးကွင်းများ၊ မြောက်သွေ့ ရာသီများ၌ ရွှံ့မြေများတွင်တွင်းအောင်း နေလေ့ရှိသည်။

အစားအစာ - အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - မြန်မာပြည်အနှံ့အပြား၌ တွေ့ရသည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - အထောက်အထား မရှိသေးပါ။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 23 cm) olive-brown in adults, strongly domed with spots in juvenile.
- 2. Plastron white with small entoplastral callosity.
- 3. Head olive-brown with two well-defined dark lines extending posteriorly.
- 4. Hinge on plastral forelobe allows partial closing of anterior opening to protect head and forelimbs.

Diet

Omnivorous

Distribution in Myanmar

Throughout

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Data Deficient
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

Habitat

Shallow water in rivers, streams, irrigation canals, marshes, swamps, wetlands, and rice paddies.

Aestivates buried in mud during dry season.

Photograph (a) by Ohn Mar Cho, (b) by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Lissemys punctata* (Lacépède, 1788)

အများသုံးအမည် - Indian Flapshell Turtle

ဒေသသုံးအမည် - ပြောက်စင်းချော၊ လိပ်ပျော



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ အရွယ်ရောက် လိပ်၏ ကျောခွံသည် (၂၇) စင်တီမီတာ အထိ ရှိနိုင်သည်။ ဘဲဥပုံ ဖြစ်ပြီး ခုံးသည်။ အစိမ်းရောင်မှ အညိုရောင် အောက်ခံ ရှိသော ကျောပြင် ပေါ်တွင် အဝါရောင် တောက်တောက် အစက် အပြောက် များ ရှိသည်။ အရွယ်မရောက် သေးသော လိပ်၏ ကျောခွံပေါ်၌ တွန့်ရှုံ့သော အရေးအကြောင်း များရှိသည်။
- ၂။ အဖြူရောင် ရင်ဘတ်ခွံ ပေါ်တွင် အသားမာ အကွက်များ ပါရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်းသည် အစိမ်းရောင်ရောင် (သို့) အညိုရောင် ဖြစ်ပြီး နှာယောင်နှင့် မျက်ဝန်းကြားတွင် အဝါရောင် စင်းကြောင်းများစွာ ပါရှိသည်။
- ၄။ ရင်ခွံ၏ အရှေ့ပိုင်းတွင် ဖွင့်နိုင် ပိတ်နိုင်သော ပတ္တာပါရှိသဖြင့် လိပ်၏ ဦးခေါင်းနှင့် ရှေ့ခြေ တို့အား အန္တရာယ်မှ အကာအကွယ်ပေးသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

မြစ်ချောင်းများ၏ ရေတိမ်ဒေသ၊ စိုက်ပျိုးရေးမြောင်းများ၊ ညွန်တော၊ ရွှံ့နွံတော၊ ရေတိမ်ဒေသစပါးကွင်းများ၊ မြောက်သွေ့ရာသီများ ၌ ရွှံ့မြေများတွင် တွင်းအောင်းနေလေ့ရှိသည်။

အစားအစာ - အစုံစားလိပ်ဖြစ်သည်။ ငါး၊ ပုစွန်၊ ဖားနှင့် ရေနေပင်များကို စားသုံးသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ - ရခိုင်ပြည်နယ်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - နောက်ဆက်တွဲ (၂)
IUCN (2012) - အနည်းငယ်သာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည့်မျိုးစိတ်။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 27 cm) oval and domed, variable coloration can be brown to olive-brown to dark green with bright yellow spots. Juvenile with wrinkled carapace.
- 2. Plastron white with small entoplastral callosity.
- 3. Head olive to brown with several elongated yellow stripes on snout and between orbits.
- 4. Hinge on plastral forelobe allows partial closing of anterior opening to protect head and forelimbs.

Diet

Omnivorous; consumes fish, crustaceans, amphibians, and aquatic vegetation.

Distribution in Myanmar

Rakhine State

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Appendix II
IUCN (2012) – Least Concerned
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

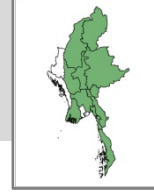
Habitat

Rivers, streams, irrigation canals, marshes, swamps, wetlands, and rice paddies. Aestivates buried in mud during dry season.

(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Peter Paul van Dijk



သိပ္ပံအမည် - *Nilssonia formosa* (Gray, 1869)
အများသုံးအမည် - Myanmar Peacock Softshell Turtle
ဒေသသုံးအမည် - လေးကွက်လိပ်၊ ဝလေးလုံးလိပ်၊ ခေါင်းသေးလိပ်၊



ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံသည် ဝိုင်းပြီး ပြားသည်။ အစိမ်း (သို့) အစိမ်းရင့်ရောင် ရှိပြီး အမဲရောင် အကွက် (၄) ကွက် ပါရှိသည်။ အရွယ်ရောက်သော လိပ်၏ ကျောခွံ အလျားမှာ (၄၀) စင်တီမီတာ အထိ ရှိသည်။ အကွက် (၄) ကွက်မှာ ငယ်စဉ်အခါ က အနား ဖျော့ပြီး ထင်ရှား သော်လည်း သက်ကြီး ကောင်တွင် အစိမ်းရင့်ရောင် ကျောခွံ ထဲ၌ မထင်ရှားတော့ပါ။
- ၂။ ရင်ခွံသည် အဖြူရောင်ဖြစ်ပြီး ပါးလွှာ၍အတွင်း အရိုးဖွဲ့စည်းမှုကို ထွင်းဖောက် မြင်နိုင်သည်။
- ၃။ ဦးခေါင်း၊ လည်ပင်း၊ ခြေလက် တို့သည် အစိမ်း ရင့်ရောင်ရှိပြီး အစက်အပြောက်များစွာရှိသည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ရေစီးသောမြစ်များ၊ ချောင်းများ။

အစားအစာ -

အသားစားလိပ်မျိုးဖြစ်ပြီး ရံဖန်ရံခါအရွက်စားသည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ကချင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီး။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။
 IUCN (2012) - မျိုးသုဉ်းရန်နီး။
 MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

Distinguishing characteristics

1. Carapace (to 40cm) round and flattened, green to olive with four dark-centered blackish reticulations. Light bordered ocelli in juveniles fading with age until carapace becomes completely olive in large adults.
2. Plastron white and plastral bones visible through thin skin.
3. Head, neck, and limbs olive with yellowish dark-bordered spots.

Habitat

Flowing water; rivers and streams

Diet

Largely carnivorous with some plant matter

Distribution in Myanmar

Ayeyarwady Region, Bago Region, Kachin State, Kayin State, Kayah State, Magwe Region, Mandalay Region, Mon State, Sagaing Region, Shan State, Tanintharyi Region

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Not Listed
 IUCN (2012) – Endangered
 MWL (1994) – Protected
 MFL (1993)– Not listed

(a) dorsal view, (b) head view
 Photographs by Kalyar Platt



သိပ္ပံအမည် - *Trachemys scripta elegans* (Wied, 1839)

အများသုံးအမည် - Red-eared Slider Turtle

ဒေသသုံးအမည် - လိပ်ပါးနီ၊ နားရွက်နီလိပ်

ပြည်ပမှတင်သွင်းလာသောမျိုးစိတ်ဖြစ်ပါသည်။

ဝိသေသလက္ခဏာများ -

- ၁။ ကျောခွံမှာ ဝိုင်းပြီး စိမ်းညိုရောင် (သို့) အညိုရောင်ပေါ်တွင် အဝါရောင်အမှတ်များပါရှိသည်။ အရွယ်ရောက်သောလိပ်၏ ကျောခွံမှာ (၂၈) စင်တီမီတာထိ ရှိသည်။
- ၂။ ရင်ခွံသည် တောက်ပသော အဝါရောင် ရှိပြီး ယင်း၏ အကြေးခွံ အသီးသီးတွင် အနက်ရောင် အကွက်များ ပါရှိသည်။
- ၃။ ဦးခေါင်း၊ လည်ပင်းနှင့် ခြေလက် များမှာ အစိမ်းရောင် ဖြစ်ပြီး အဝါလိုင်း များစွာလည်း ပါရှိသည်။ အလွန် တောက်ပသော လိမ္မော်ရောင် (သို့) အနီရောင် အကွက်ငယ်လေးများ ကို မျက်လုံး၏ အနောက်ဘက်၌ တွေ့ရသည်။
- ၄။ သက်ကြီးလိပ် အများစုမှာ အနက်ရောင်များ ဖြစ်လာသည်။

အစားအစာ -

ငယ်စဉ်အခါ အသားစား လိပ်များဖြစ်ပြီး အရွယ်ရောက်လာသည် နှင့်အမျှ အစုံစား လိပ်များ ဖြစ်သည်။

ပျံ့နှံ့ရာဒေသ -

ဘုရားလိပ်ကန်များ တွင် တွေ့ရသည်။ ယခုအခါ တွင် သဘာဝ ချောင်းများသို့ ပျံ့နှံ့ ဝင်ရောက် နေပြီဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု -

CITES (2010) - ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။
IUCN (2012) - အနည်းငယ်သာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည့်မျိုးစိတ်။
MWL (1994), MFL (1993) - ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်တားမြစ်သည်။

ပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာဒေသ -

ရေနေပင်များစွာပေါက်ရောက်ပြီး နေပူစာလှုံရန် သင့်လျော်သော နေရာများ ပေါများသည့် ရေစီးနှေးသော ချောင်းများ။

Distinguishing characteristics

- 1. Carapace (to 28 cm) rounded, olive to brown with yellow markings.
- 2. Plastron bright yellow with black spots on each scute.
- 3. Head, neck and legs are green with many yellow lines, and prominent orange or red patch present behind each eye.
- 4. Older individuals often black.

Habitat

Quiet water with abundant aquatic vegetation and suitable basking sites.

Diet

Largely carnivorous juveniles become increasingly omnivorous with age.

Distribution in Myanmar

Introduced into pagoda ponds; naturalized feral populations likely.

Legal Protection and Conservation Status

CITES (2010) – Not Listed
IUCN (2012) – Least Concerned
MWL (1994) – Protected
MFL (1993) – Protected

(a) lateral view, (b) ventral view
Photographs by Kalyar Platt

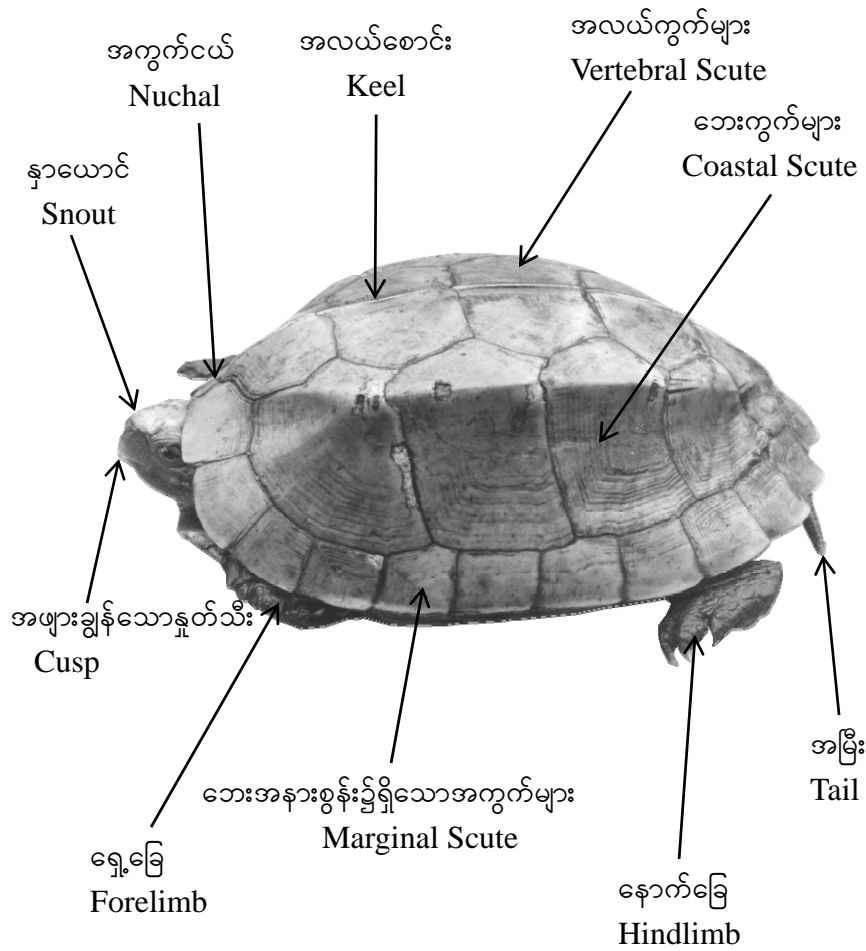


a



b

Parts of a Turtle



References

Descriptions of turtles based on these sources:

Bonin, F., B. Devaux, A. Dupré, and P.C.H. Pritchard. 2006. Turtles of the world. Johns Hopkins University Press, Baltimore, Maryland, USA.416 pp.

Ernst, C.H., and R.W. Barbour. 1989. Turtles of the world. Smithsonian Institution Press, Washington, D.C.313 pp.

Pritchard, P.C.H. 1979. Encyclopedia of turtles. TFH Publications, Neptune, New Jersey, USA.895 pp.

Stuart, B.L., P.P. van Dijk, and D.B. Hendrie. 2001. Photographic guide to the turtles of Thailand, Laos, Vietnam, and Cambodia. Wildlife Conservation Society, Phnom Penh, Cambodia.84 pp.

Species of turtles found in Burma based on these sources:

Iverson, J.B. 1992. A revised checklist with distribution maps of the turtles of the world. Privately Printed, Richmond, Indiana, USA.363 pp.

Platt, S.G., Kalyar, and Win Ko Ko. 2000. Exploitation and conservation status of tortoises and freshwater turtles in Myanmar. Chelonian Research Monographs 2:95-100.

Smith, M.A. 1931. The fauna of British India, including Ceylon and Burma – Reptilia and Amphibia. Vol. 1.Loricata, Testudines. Taylor and Francis Ltd., London.185 pp.

Vandijk.P.P. 1997. Turtle Conservation in Myanmar, past, present, and future. In:Van Abbema. J(Ed). Proceedings: Conservation. Restoration and Management of Tortoises and Turtles International Conference. N.Y. Turtle and Tortoise Society, pp.265-271

Win Maung & Win Ko Ko, Turtles of Myanmar, Wildlife Conservation Society, pp.94

Conservation status based on:

1993 MFL = Myanmar Fisheries Law

1994 MWL = Myanmar Wildlife Law

2010 CITES = Convention International Trade in Endangered Species of Fauna and Flora.

2012 IUCN = International Union for Conservation of Nature and Natural Resources